

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čakovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Rešitev miru

Sredi največje napetosti, ki je pretekla dva tedna zajela Evropo, je imel papež Pij XI. na praznik sv. Mihaela (29. septembra) ob pol osmih zvečer govor v radiu, ki ga je svet poslušal z največjo pozornostjo. Sv. oče je z besedami, ki so se tresle ganjenosti in zaskrbljenosti zaradi stiske vseh njegovih otrok, dvignil svoj očetovski glas v obrambo miru. Pokazal je na milijone in milijone, ki živijo v veliki napetosti in v strahu spriči nevarnosti, da ne bi izbruhnila vojna s svojim nepopisnim razdejanjem in uničevanjem. Pozval je vse kristjane k molitvi za ohranitev miru v pravici in ljubezni in prosil Boga, naj bi vsem vladarjem držav in krmarjem njihove usode navdihnil besede miru in vodil njihovo mišljenje in dejanje tako, da bi se zagotovil mir in postavil na trdno podlago pravice in evangeljskega nauka.

Na stališče moralnega načela pravičnosti se je tudi postavil predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike, Roosevelt, ki je po Hitlerjevem ultimatu (poslednji zahtevi) Češkoslovaški, poslal 29. septembra kanclerju Hitlerju brzozavno poslanico v imenu ameriškega naroda. V njej poudarja, da bi nova vojna prinesla človeštvu nepopisne strahote in bi pomenjala konec sedanjega družabnega ustroja na svetu. Zato želijo vsi narodi, ki jim grozi vojna, da se mir sklene pred vojno in ne šele po vojni. Sila ne rodi nobenega razpleta za bodočnost in nikdar ni v blagor človeštvu. Ker Hitlerjev odgovor na to poslanico Roosevelta ni zadovoljil, mu je Roosevelt poslal čez dva dni nov apel k miru. V tej drugi poslanici poudarja predsednik Zedinjenih držav, da je naloga vladarjev in voditeljev narodov, da vodijo narode k srečnejši bodočnosti, in sicer ne za ceno mučenja in smrti milijonov ljudi. S tem, da so se države lotile v svetovni vojni sile, ni bil dosežen mir. Zmaga in poraz sta bila enako neplodna. Ta nauk je moral izučiti svet. Grožnja z uporabo sile bi mogla dovesti do splošne vojne, zato je prav tako nekoristna kakor neupravičena. Potrebna so pogajanja, dokler se ne doseže pravilna in koristna rešitev.

Za ta pogajanja, za njih začetek in njihovo nadaljevanje po prvotnem neuspehu si je stekel prav mnogo zaslug angleški ministrski predsednik Chamberlain. Kljub svojim 70 letom je z letalom pohitel v Nemčijo na razgovor z državnim kanclerjem Hitlerjem. Ko prvi posvet ni rodil zadovoljivega sadu, je pohitel drugikrat. To pot je bilo njegovo razočaranje še večje, ker nemški narodni socializem še vedno ni v dovoljni meri popustil na zahtevah napram Češkoslovaški. Toda tudi to razo-

čaranje ni njegovega zaupanja v rešitev miru in evropske civilizacije zlomilo. V tretjič je pohitel z letalom v Nemčijo, kjer so ga v Münchenu sprejele množice z radostnimi vzkliki kot neumornega posredovalca miru. V Münchenu so na praznik sv. Mihaela (pretekli četrtek) ministrski predsedniki Anglije, Francije, Italije in Nemčije sklenili sporazum o rešitvi spora med Nemčijo in Češkoslovaško zaradi su-
detskih Nemcev, spora, ki je pretil zaneti požar evropske vojne. Največje žrtve za rešitev miru v Evropi morajo trpeti

Čehi in Slovaki. Češkoslovaški narod je v tej pretežki krizi pokazal samopremagovanje in discipliniranost, ki je je sposoben samo visoko kulturni narod. Ali bodo te izredno velike žrtve češkoslovaške države za ohranitev miru v Evropi priznale tudi velesile, ki so si prilastile pravico, da določajo o usodi tega naroda in drugih tako zvanih malih narodov v Evropi? Naj se ne bi pozabilo, da je trajni mir zasiguran, kakor je poudaril sv. oče v svojem govoru, samo na trdni podlagi pravice in evangeljskega nauka.

Potek za Češkoslovaško odločilnih dogodkov do sporazuma.

Dogodki 27. septembra

Naša poročila o usodi Češkoslovaške smo zaključili v zadnji številki z odposlanstvom Chamberlainovega tajnika Horaca Wilsona v Berlin. Hitler je sprejel 27. septembra Wilsona skupno z angleškim poslanikom. Razgovor, kateremu so prisostvovali nemški zunanji minister Ribbentrop, maršal Göring in Göbbels, je trajal pol ure. Wilson se je vrnil v letalu iz Berlina ob 13.45 in je izročil ministrskemu predsedniku lastnoročno Hitlerjevo pismo.

Isti dan ob 20 je nagovoril Chamberlain iz svojega urada po radiu v zelo pomenljivem govoru angleško in svetovno javnost. Hitlerju v posebno svarilo je poudaril: »Anglija bo šla v vojno, če se bo prepričala, da gre za boj proti nasilju.«

Zgoraj omenjenega dne so se razpisali češkoslovaški časopisi o Hitlerjevi spomenici in o razlagi spomenice, katero je podal kancler v svojem berlinskem govoru. Iz čeških časopisnih glasov je važna trditev, da zahteva nemška spomenica za Nemčijo predele, kateri so popolnoma češki. V krajih, ki jih Hitler brezpogojno zahteva, živi 860.000 Čehov, v predelih, kjer zahteva plebiscit, pa živi 1.116.000 Čehov in samo 143.000 Nemcev.

Belgijska vlada se je sestala 27. septembra k izredni seji in je bilo sklenjeno, da se ojači belgijska vojska v mirnem času in je že štela ta dan 290.000 mož ter so bili zaseženi v vojaške namene tudi vsi avtobusi.

Kaj je bilo važnega 28. septembra

Kako je bilo vodilnim možem po vsem svetu v zadnjih dneh pred 1. oktobrom za ohranitev miru, nam pričajo razne brzozjavke, katere so bile naslovljene na Hitlerja. Predsednik Združenih držav Severne Amerike je ta dan že drugič pozval Hitlerja: 1. da morajo biti vsa nesoglasja med

Nemčijo in Češkoslovaško urejena na mirni način; 2. da bi mogla grožnja z uporabo sile dovesti do splošne vojne. Odločitev o vojni in miru je v rokah Hitlerja.

De Valera, predsednik Irske in točasni predsednik Zveze narodov, je poslal dne 28. septembra Chamberlainu naslednjo brzozjavko: »Nič Vas naj ne straši in nič naj Vas ne odvrne od Vaših naporov za rešitev miru. Desetine milijonov nedolžnih državljanov, ki rimajo nič drug proti drugemu, pa jih gonijo drugega proti drugemu, prosijo Boga, da bi vaši naporji popeljali človeštvo iz te težke krize.«

Po omenjenih brzozjavkah so se razvijali dogodki 28. septembra z neverjetno naglico.

Francoski vladni krogi so zamislili načrt, naj se sestane pred 1. oktobrom v Münchenu na Bavarskem konferenca predstavnikov Anglije, Francije, Italije in Nemčije. Ti možje naj skušajo z zadnjimi silami, da se nemško-češki spor mirno reši. Francoski načrt je bil sporočen v London Chamberlainu. Angleški ministrski predsednik je dal navodila angleškima poslanikoma v Berlinu in Rimu, naj pridobita za sestanek v Münchenu 29. septembra Hitlerja in Mussolinija. Kakor hitro je zvedel Mussolini za novo konferenco, je z lahkoto pridobil telefonično Hitlerja za pristanek. Po Mussolinijevem posredovanju je prejel Chamberlain od Hitlerja osebno povabilo za sestanek z nemškim kanclerjem v Münchenu dne 29. septembra. Isto povabilo je poslal Hitler tudi italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju in francoskemu ministrskemu predsedniku Daladieru.

Ko so bila razposlana povabila šefom vlad štirih velesil, je bilo 28. septembra zvečer razglašeno od francoskega ministrskega predsednika Daladiera sporočilo, da se 29. septembra sestane v Münchenu

konferenca, na kateri bodo sodelovali nemški kancler Adolf Hitler, angleški ministrski predsednik Chamberlain, francoski ministrski predsednik Daladier in italijanski ministrski predsednik Mussolini, in da je Hitler odložil mobilizacijo za 24 ur.

Za 28. septembra popoldne je sklical angleški ministrski predsednik Chamberlain spodnjo zbornico. Zbrani so bili poslanci polnoštevilno, da slišijo izjave ministrskega predsednika, kako je storila Anglija vse, da prepreči vojno. Ob priliki poročila o poteku borbe za mir je prejel Chamberlain obvestilo, da je Mussolini sledil njegovi osebnosti prošnji, naj posreduje pri Hitlerju za mir in da je bil Hitler zelo dovtopen za Mussolinijevo posredovanje. Vidno ginjen je nehal Chamberlain s svojim govorom in je zapustil poslansko zbornico med navdušenim ploskanjem poslancev in z besedami: »Komu ne bo srce poskočilo veselja pri misli, da je usodna ura zopet odložena in da imamo še možnost, da rešimo mir. Upam, da me boste sedaj oprostili, da odidem in da delam dalje v nakanem smislu. Videl bom, kaj se da storiti na osnovi tega zadnjega mirovnega poskusa.« Zbornica je bila odgojena do ponedeljka, 3. oktobra.

Prihod zastopnikov štirih velesil v München

Mussolini je odpotoval na sestanek štirih v Münchenu že 28. septembra zvečer s posebnim vlakom iz Rima v spremstvu zunanjega ministra grofa Ciano. Nemški kancler Hitler se je pripeljal Mussoliniju naproti s posebnim vlakom do postaje Kufstein, dočim je Mussolinija na meji, na Brennerju, sprejel Hitlerjev namestnik Rudolf Hess. Po prirčnem prvem srečanju in pozdravu sta obšla državnika častno četo, potem sta se pa ob navdušenem nazdravljanju prebivalstva podala k Hitlerjevemu vlakom, v katerega sta vstopila Mussolini in Ciano. V vlakom sta se predstavila Italije in Nemčije razgovarjala o programu konference. V Münchenu ju je sprejel maršal Göring. Po pregledu častne čete se je podal Mussolini na trg pred kolodvor, od koder se je napotil ob burnih pozdravih množic proti palači, katera je bila določena za sestanek.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je odpotoval iz Londona 29. septembra ob 8.35 zjutraj v letalu z običajnim spremstvom. Na londonskem letališču so se zbrali vsi člani vlade in poslani v Münchenu zastopanih velesil in so se poslovili od predsednika, kateri si je v sedanjem sporu toliko prizadajal, da je priboril mirno poravnavo. Chamberlainovo letalo se je dvignilo v zrak ob vzklikih ogromne množice, katera je želela šefu vlade uspešno pot v tretje v Nemčijo in srečen povratek. Chamberlain je pristal v Münchenu ob 11.57. Sprejela sta ga na letališču nemški maršal Göring ter zunanji minister Ribbentrop. Na letališču je bila zbrana častna četa z godbo, ki je ob pristanku zaigrala angleško državno himno. Ogromne množice nemškega ljudstva so borcu za mir navdušeno vzklikale in ga pozdravljale.

Francoski ministrski predsednik Daladier se je pripeljal v München ob 11.20 z letalom. Pozdravil ga je ob prihodu nemški zunanji minister ter še več drugih odličnikov. Ko je Daladier obšel častno četo

in je godba odigrala francosko državno himno, je stopil v avto in se odpeljal ob navdušenem nazdravljanju ogromne množice Nemcev, ki se je iz srca razveselila prvega borca za mir, ki je ta dan prišel na nemška tla, da bi v družbi s Chamberlainom skušal odvrniti nemški narod od šibe vojske, ki se je zbirala nad njegovo glavo. Daladier se je nastanil v hotelu »Štirje letni časi«.

Češkoslovaška ni bila poklicana na konferenco ne od nemške in ne od angleške strani, vendar pa je s pristankom vseh štirih velesil odpočeval v München berlinski češkoslovaški poslanik Mastny, da bi bil na razpolago za eventualne podatke.

Državniki zbrani

Takoj po prihodu državnikov so jim ponudili v konferenčni palači mrzel obed, med katerim so izmenjali najvišji zastopniki prve medsebojne pozdrave. Ob 12.45 so pričela posvetovanja, katera so trajala do 13. Razen državnikov so bili navzoči še italijanski zunanji minister grof Ciano, francoski odposlanec Leger, nemški zunanji minister Ribbentrop in že tolikokrat omenjeni Chamberlainov tajnik Horace Wilson. Zbranim je razložil najprej Hitler svoje stališče o spornem predmetu. Za njim so govorili Chamberlain, Daladier in Mussolini. Potem so posvetovanja prekinili zaradi večerje.

Hitler je povabil Daladiera, Chamberlaina in Mussolinija na večerjo, katere so se udeležili tudi Göring, Ribbentrop, Göbels, Leger, Ciano in ostali člani iz spremstev evropskih državnikov. Pri večerji sta zavzela mesti poleg Hitlerja Mussolini na levi, Daladier pa na desni strani. Nasproti Hitlerju je sedel maršal Göring, na njegovi desnici Chamberlain, na levi pa grof Ciano. Splošno se je opazila zelo velika prijaznost Hitlerjeva napram francoskemu ministrskemu predsedniku Daladieru.

Po večerji se je konferenca ob 22 nadaljevala. Med odmorom po večerji je ministrski predsednik Chamberlain sprejel češkoslovaškega poslanika v Londonu dr. Jana Masaryka, ki je bil tudi navzoč v Münchenu, in poslanika v Berlinu dr. Mastnega. Govorili so o stališču, ki ga bo češkoslovaška vlada zavzela do monakovskega načrta.

Na konferenci so se državniki sporazumevali potom tolmačev, ker je Daladier govoril francosko, Chamberlain angleško in Hitler nemško, le Mussolini je govoril v vseh štirih jezikih, to je italijansko, angleško, francosko in nemško. Predsedoval konferenci ni nihče in je tekel razgovor na tovariški način.

Ob pol enih ponoči podpisan sporazum

Ob pol enih v noči je bil podpisan v Hitlerjevi palači osem členov obsegajoči sporazum, kateremu so posebej priložene karte s pasovi za češkoslovaško izpraznitev in nemško zasedbo sudetskega ozemlja. Državniki so po podpisu ob pol dveh ponoči zapustili palačo. Pred vhodom jih je pozdravila častna četa vojakov in med bobnanjem bobnov je bil razglašen sporazum množici nemškega naroda, ki je nerestrno čakala na ulicah izida te konferenice. Ko so ljudje zvedeli za ugodno rešitev in da ne bo vojne, se jih je polastilo tako navdušenje, da tega ni mogoče opisati. Pozdravljali so goste in Hitlerja in na uli-

cah je bilo tako vrvenje kot podnevi. Vzklikanje se kar ni hotelo poleči.

Mussolini se je takoj odpeljal na kolodvor ter se je odpeljal v Italijo. Chamberlain in Daladier sta se odpeljala z letali 30. septembra nazaj v svoji prestolici.

Še ponoči 30. septembra sta poletela v Prago češkoslovaška poslanika Masaryk (londonski) in Mastny (berlinski) z besedilom sporazuma med velesilami in z zemljevidom nove Češkoslovaške.

Osem točk obsegajoča pogodba

1. Izpraznitev se prične 1. oktobra.
2. Anglija, Francija in Italija so se sporazumele, da mora biti izpraznitev do dne 10. oktobra končana, da javne naprave v izpraznjenem ozemlju ne smejo biti razdejane ali poškodovane in da je češkoslovaška vlada odgovorna za sleherno poškodbo teh naprav.
3. Način izpraznitve bo podrobno določila posebna mednarodna komisija, sestavljena iz zastopnikov Nemčije, Italije, Anglije, Francije in Češkoslovaške.
4. Zasedba sudetskonemškega ozemlja po nemških četah se bo pričela po razdobjih s 1. oktobrom. Zasedba pasu, ki je na karti označen s št. I., se izvrši 1. in 2. oktobra, zasedba pasu št. II. dne 2. in 3. oktobra, pasu št. III. dne 3., 4. in 5. oktobra, zasedba pasu št. IV. pa 6. in 7. oktobra. Ostalo ozemlje pretežno nemškega značaja bo določila mednarodna komisija in ga bodo nemške čete zasedle do 10. oktobra.
5. Mednarodna komisija bo določila tudi področje, na katerem se bo izvršil plebiscit. To področje bodo zasedle mednarodne čete. Ista komisija bo določila načine, po katerih se bo izvršil plebiscit, pri čemer se bo vzel za osnovo statut o plebiscitu v Posarju. Komisija bo določila tudi dan plebiscita, ki pa ne sme biti kasneje kakor do konca novembra.
6. Končno razmejitve bo izvršil mednarodni odbor. Ta odbor bo smel priporočiti Nemčiji, Angliji, Italiji in Franciji v izjemnih primerih malenkostne spremembe strogo narodnostnih mej, ki jih bo pokazal plebiscit.
7. Prizna se poljubna pravica vsemu prebivalstvu za vselitev v ozemlje, ki bo priključeno Nemčiji in za izselitev iz tega ozemlja. Ta pravica se mora uveljaviti v šestih mesecih od dne podpisa tega dogovora. Posebna nemško-češkoslovaška komisija bo določila podrobnosti o volitvi državljanstva (opciji) in izmenjavi prebivalstva ter načelno rešila vsa vprašanja, ki bi se pojavila pri izvajanju tega posla.
8. Češkoslovaška vlada bo v štirih tednih odpustila vse sudetske Nemce iz svojih vojaških in policijskih oddelkov, prav tako bo v tem roku izpustila vse nemške politične kaznjence.

München, dne 29. septembra 1938.

Hitler, Chamberlain, Daladier, Mussolini.

Dopolnilna izjava

Zgoraj navedeni pogodbi je bila dodjana dopolnilna izjava predsednikov vlad štirih velesil, ki se nanaša na vprašanje poljske ter mažarske manjšine. Ako bi ti dve vprašanji ne bili urejeni v roku treh mesecev v sporazumu s prizadetimi vlada-mi, se bo vršil tozadevno nov sestanek šefov vlad štirih velesil.

Jamstvo za meje nove Češkoslovaške
Velika Britanija in Francija sta že z jamčili po angleško-francoskem načrtu od 19. septembra nove meje Češkoslovaške proti slehernemu neizvnanemu napadu.

Kakor hitro bosta urejeni v novi Češkoslovaški vprašanji poljske in mažarske manjšine, se pridružita jamstvu mej še Nemčija ter Italija.

Po podpisu sporazuma

Po poročilih iz Prage z dne 30. septembra je češkoslovaška vlada, ko je proučila vse podrobnosti sklepov, ki so bili storjeni brez njenega sodelovanja v Münchenu in proti njeni volji, sporazum sprejela, ker pač ni imela druge izbire.

Državniki štirih v Münchenu zbranih velešil so se vrnili v največjem zmagovalstvu. Mussolinija je ob povratu v Rim prišel pozdravit kralj, Chamberlain je prejel cele gore zahvalnih brzojavk, Daladier je bil deležen največjih manifestacij v počastitev, ker je odločilno sodeloval pri mirni poravnavi tolikanj nevarnega spora.

Nemške čete so 1. oktobra zjutraj vkorakale v prvi odsek severno od Passaua.

Poljske čete so zasedle ozemlje, katerega tvorijo v četverokotu mesta Katovice, Petrovice, Tješin in Bielsko. V tem ozemlju je proglašeno obsedno stanje. Poljaki so razglasili, da jih sporazum v Münchenu v ničemer ne ovira, da bi ne združili tješinskega ozemlja s poljsko državo.

Češkoslovaška vlada je 1. oktobra mirno rešila vprašanje poljske manjšine z odstopom Tješina Poljakom. Češkoslovaška vojska se je umaknila 3. oktobra s češkoslovaško-poljske meje. Zasedba tješinskega okrožja po Poljaki bo izvršena v desetih dneh.

Vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein je bil 2. oktobra imenovan za državnega komisarja Nemčije za sudetsko-nemške pokrajine in je neposredno podrejen Hitlerju. Istočasno je bil tudi podpisan odlok, kateri pravi, da zasedba sudetsko-nemških pokrajin po nemški vojski pomeni prevzete uprave nad temi pokrajinami.

Iz raznih držav

Važen sad sporazuma v Münchenu. Neslužben dogovor o nenapadanju med Anglijo in Nemčijo. Angleški ministrski predsednik je obiskal 30. septembra, drugi dan po podpisu sporazuma, Hitlerja v njegovem zasebnem stanovanju. Ob tej priliki sta podpisala zastopnik Anglije in Nemčije izjavo, v kateri svečano izjavljata, da oba naroda (angleški in nemški) ne bosta nič več v vojni drug proti drugemu. Vse spore bosta reševala mirno in na način,

kakor sta se ga poslužila v Münchenu dne 29. septembra. Državnika sta se obvezala, da se bosta trudila za odstranitev vseh obstoječih težav na poti k dobremu sporazumu obeh narodov.

Angleški mornariški minister odstopil. Angleški mornariški minister Duff-Cooper je odstopil, ker se ne štrinja z zunanjo politiko ministrskega predsednika Chamberlaina.

Položaj na kitajskem bojišču

Že dalje časa ni bilo nobenih poročil iz Kitajske. Šele 28. septembra se je zganil v Tokiu japonski vojni minister general Itagaki in je podal o položaju na kitajskem bojišču za prodirajoče Japonce nič kaj razveseljivo poročilo.

Proti Hankovu gre počasi zaradi deževja in kitajskih utrdb

Glavni cilj celotnega gibanja japonskih čet na Kitajskem je osvojitev kitajske

prestolice Hankova, za kojega obrambo je zastavil kitajski maršal Čankajšek vse sile, da ga ne bodo pohrustali Japonci kakor zrelo hruško. O prodiranju proti Hankovu pravi japonski vojni minister tole:

Japonska vojska, ki ima za cilj Hankov, prodira s severa in na obeh bregovih reke Jangce. Oni deli japonske vojske, ki prodirajo proti Hankovu s severa, se po današnjih vesteh nahajajo v hribovitih predelih pri mestu Sinjangu, ki je oddaljen

115 milj severno od Hankova. Na tem bojišču je nastopilo hudo jesensko deževje, ki že več dni onemogoča resnejše vojne pohode, ker je uporaba motoriziranih oddelkov okrog Sinjanga onemogočena.

Nadalje priznava general Itagaki zastoj vojaških kretanj tudi v okolici utrjenega mesta Tienčiacenga, ki je oddaljen samo 90 milj severno od Hankova. To mesto je v vojaškem oziru velikega pomena za približanje Hankovu s severa. Vsi dosedanji poskusi japonske vojske, da bi osvojila utrdbe okrog Tienčiacenga, so se ponesrečili. Na bojišču južno in severno od Jangceja sta obe vojski, ako se izvzamejo manjše izpremembe na severnem bregu, oddaljeni druga od druge samo tri milje. Na severnem bregu Jangceja se razvija hudo medsebojno topniško obstreljevanje. Na ostalih bojiščih je položaj nespremenjen.

Japonski zunanji minister odstopil

Japonski zunanji minister general Ugaki je 29. septembra popoldne odstopil in je prevzel začasno vodstvo zunanjih zadev predsednik vlade knez Kanoie. Ob priliki uravnavanja češkoslovaško-nemškega spora je naslovil predsednik Združenih držav Roosevelt posebno poslanico tudi na Japonsko s pozivom, naj vpliva pomirjevalno na krizo v Evropi. General Ugaki je bil za odziv Rooseveltovemu klicu, vojaška japonska stranka pa je ameriško poslanico prezrla in odbila. Zaradi tolikega nasprotja ni preostajalo Ugakiju drugega, kakor da je podal ostavko.

Po katoliškem svetu

Križi v vojašnice. V Italiji se vrši po nekaterih krajih propaganda za to, da se v vojašnicah, kjer živijo vojaki, namestijo križi. Propaganda ima lepe uspehe. V mestu Aquila je nadškof blagoslovil v navzočnosti državnih in vojaških oblasti 300 razpel, ki so namenjena vojašnicam. Razpela, ki so umetniško izdelana, so dar organizacije katoliških gospa. V svojem govoru je nadškof omenil zmago cesarja Konstantina Velikega nad poganstvom ter poudaril, da so vojaki ne samo boritelji domovine, marveč tudi borci Kristusovi, ki morejo v težkih moralnih bojih zmagati samo s pomočjo križa in Križanega.

Šola za voditelje Katoliške akcije. V Liverpoolu na Angleškem začne delovati prva šola za voditelje Katoliške akcije. Namen ji je, da vzgoji izobražene svetnjake vseh angleških škofij v voditelje katoliške

apostolske delavnosti. V večmesečnih tečajih bo nudila svojim slušateljem temeljit pouk iz bogoslovja, morale in socialnih znanosti. Ustanovljen je za to šolo poseben denarni sklad, ki bo omogočeval tudi manj premožnim osebam obiskovanje te sodobne šole.

Pravoslavni menih — katoličan. V katoliško cerkev je vstopil pravoslavni menih Teodozij Boteanu, arhimandrit (predstojnik) romunskega samostana v okolici mesta Jassy. Boteanu je prej bil menih v romunskem samostanu v meniški republiki na gori Atos (blizu Soluna v sedanji Grčiji) ter je spisal knjigo o meniškem življenju na Atosu. Bil je tudi urednik lista »Meniško življenje«. Nekaj mesecev je preživel kot gost v benediktinskem samostanu Maria-Laach na Nemškem. Sedaj je kronal svoje dolgoletno hrepenenje po resnici

in resnični Kristusovi cerkvi z vstopom v katoliško cerkev. Kot bivši pravoslavni menih hoče tudi v katoliški cerkvi ostati redovnik ter je bil sprejet kot novinec v samostan uniranih (s katoliško cerkvijo združenih) bazilijancev.

Hudiča izganjati z Belecubom po zadržilu sv. pisma ne vodi do uspeha. Hudič se ne da izgnati, marveč drži trdno v svojih krempeljih zasedeno postojanko, deležen je celo prirastka moči. Po tej metodi hoče nemški narodni socializem izgnati iz Nemčije rdečega komunističnega hudiča, pri tem pa se poslužuje boljševiških metod. Ne da se komunističen naturalizem pregnati iz duš na drug način kot z utrjenjem krščanske vere in krščanske morale. Narodni socializem pa krščansko vero in moralo izpodkopava med nemškim ljudstvom, pred vsem med mladino. S tem ohranja stare komunistične poti med ljudstvo ter boljševizmu utira nove, kjer jih prej ni bilo. Zato je boljševizem s tako zvanim kulturnim bojem — bojem zoper

krščanstvo — v Nemčiji nad vse zadovoljen. Kakor poroča vatikanski list »Osservatore Romano« v dopisu iz Rige, glavnega mesta države Letonije (15 km od Vzhodnega morja), sovjetski časopisi z velikim zanimanjem zasledujejo to, kar se sedaj dogaja v Nemčiji. Z zadovoljstvom priznavajo, da se brezbožniškemu pokretu komunistov ni posrečilo doseči tako veli-

kega števila verskih odpadnikov kot je dosegel nemški narodni socializem. Boljševiški brezbožniški pokret je prav zadovoljen s porastom brezboštva v Nemčiji ter izraža nado, da se bodo kmalu videli sadovi razkristjanjevanja nemškega ljudstva, v prvi vrsti nemške mladine. Boljševiški brezbožnik si s ciničnim posmehom na ustnicah v zadovoljstvu mane roke.

Novice

Nesreče

Kolesar pod avtomobilom. Na križišču Meljske ceste z Aleksandrovo v Mariboru se je zgodila zadnje dni predpoldne huda prometna nesreča. V trenutku, ko je zavil 58 letni viničar Anton Babič iz Pekla s kolesom iz Meljske ceste na Aleksandrovo, mu je pripeljal nasproti tovorni avto. Trčenje je bilo neizogibno. Avto je podrl Babiča in ga je vlekel nekaj časa s seboj. Viničar je obležal nezavesten s poškodbami na glavi, na obeh rokah in na znotraj. Prepeljali so ga v resnem stanju v mariborsko bolnišnico.

Padel v apnenco. Pri Sv. Marjeti ob Pecnici je padel v apnenco 22 letni pomožni delavec Franc Ozimič, ki se je hudo opeknel po obrazu in se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Otrok utonil v potoku. V Hotinji vasi v Slivnici pri Mariboru je prišla dekla Ferikova k sosedu na delo in je vzela s seboj 17 mesečno hčerkico Stanislavo. Ko je bila zaposlena na polju, se je otrok zgubil pri igranju do potoka, padel vanj in utonil.

Starček se hudo opeknel na sveči. Andrej Polak, 81 letni prevžitkar od Sv. Rozalije pri št. Jurju ob juž. žel., si je postavil gorčo svečo na nočno omarico. Sveča se je prevrnila ter padla na tla. Ko je stari mož pobiral svečo, je padel nanjo in se ni mogel več dvigniti z lastno močjo. Pri tem se mu je vnela obleka. Prevžitkarja so prepeljali v celjsko bolnišnico s hudimi opeklinami po obeh nogah.

Otrok in rudar si zlomila pri padcu nogo. Pri Sv. Joštu pri Dobrni je padel enoletni kočarjev sinček Franček Grobelnik po stopnicah in si je zlomil levo nogo. — Alojzij Bevc, 20 letni rudar iz Studenc pri Hrastniku, je preskočil jarek in je priletel tako nesrečno, da si je strl levo nogo. Poškodovana se zdravi v celjski bolnišnici.

Otrok pod motornim kolesom. V Ljubljani je podrl motociklist sedemletnega mesarjevega sinčka Pavla Podboršek v trenutku, ko je tekel čez Dunajsko cesto in se je ognil avtomobilu. Sunek je fantku nalomil hrbtenico in ga je hudo poškodoval na znotraj. Otrok so oddali v obupnem stanju v bolnišnico.

Smrtnonevaren padeč po stopnicah. Na Jesenicah je padel 42 letni lesni trgovec in hišni posestnik Anton Kunčič tako nesrečno po stopnicah, da je obležal nezavesten

s prebito lchanjo. Podlegel je poškodb, ne da bi se bil zavedel.

Sprevodnik cestne železnice padel pod tramvaj. V Šiški pri Ljubljani je padel pod tramvaj 35 letni sprevodnik cestne železnice Franc Drašler z Viča. Drašler je dobil hude notranje poškodbe in je bil prepeljan z reševalnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico.

Debilo zdrobilo delavcu nogo in roko. Gozdnega delavca Janeza Ruparja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico z zlomljeno roko in nogo iz Škofje Loke. Ruparja je hudo poškodovalo v škofjeloških gozdovih debilo, katero je padlo nanj.

Motociklist se zaletel v betonski obcestni drog. Policijski uradnik g. Šlemič je bil na službenem potovanju z motor. kolesom s prikolico, v kateri je sedel uradnik iz Ljubljane. Na ovinku pri postaji Gozd-Martuljek na Gorenjskem je onemogočil prah za avtobusom razgled po cesti, zato se je zaletel motociklist v betonski obcestni drog. Policijski uradnik in njegov sopotnik sta obležala nezavestna na tračnicah, ker se je nesreča zgodila tik ob progi in so bile zatvornice odprte. K sreči je privozič mimo hitro po nesreči taksi z Jesenic, ki je pobral ponesrečenca s proge, sicer bi ju bil smrtno povozil vlak. Šlemič si je zlomil obe roki, njegov tovariš pa je neznatno poškodovan.

Razne požarne nesreče. Jože Perenič, oficial na sodišču v Kočevju, si je postavil v Mahovniku v kočevski okolici hišico s hlevom in gospodarskim poslopjem. Dne 27. septembra ob devetih zvečer je podtaknil neznanec ogenj v hlev in je Perenič komaj v zadnjem trenutku rešil kravo iz gorečega hleva. Gašenje je bilo oteženo zaradi pomanjkanja vode. Požigi po Kočevskem so precej pogostni, dasi so orožniki pridno na delu, da bi odkrili požigalčevo roko. — V minulem tednu je izbruhnil ob treh zjutraj ogenj v vinski kleti Martina Pučko v Fičanskem vrhu pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. Ogenj se je razmahnil tudi na bližnjo klet in prešlo Franca Meška. Obe stavbi sta pogoreli do tal zaradi pomanjkanja vode. Mešku so še zgoreli polovnjaki in vsa druga posoda, katero je imel pripravljeno za trgateg. V teh dveh primerih gre gotovo za požig peklenko zlobne roke. — Velik požar so doživeli 30. septembra v Ribnici na Kranjskem. G. Rudežu je zgorelo sto kubikov desk in velika zaloga oglja, tvrdki »Arbor« pa 300 kubikov lesa. G. Rudež ima 600 do 700 tisoč din škode, katero približno krije zavarovalnina pri angleški zavarovalnici, tvrdka »Arbor« pa ni bila zavarovana. Ogenj je bil sigurno podtaknjen, ker je začelo goreti sredi skladišča. — V petek, 30. septembra, je podtaknjen nočni ogenj uničil 20.000 din vredno gospodarsko po-

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.

slopje posestnice Terezije Golijeve v Goriški gori pri Škocijanu na Kranjskem. S poslopjem vred je zgorela krava, precej sena in dva soda vina. — Stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje je vpepelil nočni ogenj Neži Pečovnik v Ritoznoju v župniji Slivnica pri Mariboru. Zgorelo je nekaj živine in vsa oprema ter znaša škoda 25.000 din. — Na Šmarni gori na Kranjskem je 1. oktobra zjutraj med eno in drugo uro iz neznanega vzroka pogorelo ostrešje na hlevu, ki spada k šmarnogorski mežnariji. Ker ni bilo vode za gašenje, so zgoreli vsi leseni deli in vsa zaloga krme ter stelje. Na srečo je hlev obokan in zaradi tega je ostal nepoškodovan.

Razne novice

Znamenita razstava ob 20 letnici Jugoslavije. V Ljubljani je bila zadnje nedeljo slovesno otvorjena v Trgovskem domu razstava slovenske knjige od 1918 do 1938 in obsega 12.000 slovenskih književnih izdaj. Otvoritev razstave sta počastila med drugimi številnimi odličniki g. notranji minister dr. Anton Korošec in ban dr. Marko Natlačen.

Belouška z dvema glavama. Ludovik Volmajer, posestniški sin z Rdečega brega pri Sv. Lovrencu na Pohorju, je ujel na polju belouško z dvema glavama. Živo čudo narave so nekaj časa ogledovali domačini, dokler ni eden strl kači eno glavo, na kar je poginila. Mrtvo belouško je oddal Volmajer v Maribor, kjer bo na vpogled.

Spominska svečanost v žalcu ob priliki stoletnice rojstva Janeza Hausenbichlerja, združena z odkritjem spominske plošče in s spominsko razstavo, je odložena na nedoločen čas.

Od doma je pobegnil desetletni Čopla Jožef od Sv. Ane v Slov. goricah. Kdor bi kaj vedel o njem se naproša, da takoj sporoči na naslov: Marija Gungl, Vratja vas, p. Apače.

Kmetijski stan do jožefinskih reform je naslov knjižici, ki jo je spisal Jos. Mravljak. Vsakomur, ki se zanima za zgodovino slovenskih kmetov v prejšnjih stoletjih, knjižico toplo priporočamo. Posebno dobrodošla pa bo učitelstvu in šolam, ki jim je knjižica v prvi vrsti namenjena. Cena knjižice je 8 din. Udje Družbe sv. Mohorja jo dobe za 6 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Gospodinj in dekletom, ki se pripravljajo na gospodinjstvo, je namenjena knjiga Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, ki jo je spisala Marija Remec. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 preizkušenih receptov za pripravljanje preproste, pa okusne in izdatne domače hrane. Knjiga je sestavljena zelo pregledno, navodila pa so pisana lahko umljivo, tako da jih vsaka preprosta gospodinja povsem razume. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane broširan izvod 28 din, vezan pa 40 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobijo broširano knjigo za 21 din, vezano pa za 30 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Zakonskim ženam in možem, materam in očetom, nevestam in ženinam pa je namenjena knjiga Milice Grafenauerjeve »Iz duhovnega življenja družine«. Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi govori o zakonu, o zakonski ljubezni, o zakramentu, o beli kugi, o dostojanstvu zakona. Drugi del razmotriva o vzgoji k čistosti v zakonu in izven njega. Tretji del pa o rasti v duhovnost. Knjiga je najboljša priprava za zakon. Broširana stane 28 din, vezana pa 40 din. Udje Mohorjeve družbe dobe broširan izvod za 21 din, vezan za 30 din, če naročijo knjigo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« greska voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode. (Ogl. razg. S. br. 15.485/35.) 1138

Obžalovanja vredni slučaji

Prodajalci ukradenega grozdja pod ključem. Na mariborskem trgu so se pojavili tatinski prodajalci grozdja. Aretirali so zaradi prodajanja za Kalvarijo in po Rošpohu pokradenega grozdja 35 letnega Edmunda Lorger in 36 letno Franciško Derovšek. 18 letni Janez Maček je kradel grozdje po šentpetrskih vinogradih in je povzročil do aretacije veliko škodo. Maček je že priznal, da je vlomil tudi v klet nekega gostilničarja na Glavnem trgu v Mariboru. Gostilničar je mladega nepripravila zasačil v kleti, a se je tako spretno skril za sod, da je srečno ušel. Odnesele je 40 jajc in dve steklenici ruma.

Motorno kolo ukradeno. V Mariboru v Cafovi ulici je imel trgovčev sin Anton Sluga shranjeno motorno kolo, katerega mu je ukradel neznanec.

Tatvina gonilnih jermenov na debelo. Industrialec in veleposestnik Viktor Glaser v Rušah ima na Pohorju žago, ki so jo obiskali tatovi ter odnesli vse usnjate gonilne jermene, dolge skupaj 54 metrov ter vredne nad 10.000 din. Dan prej so videli v bližini dva neznana moška, stara okoli 35 let, ki sta govorila tako, kot govore v Ptuj, ter povpraševala za delo. Sum je takoj padel nanju. Orožniki ju zasledujejo. Kmečki ljudje se svarijo pred nakupom.

Dve tatvini. V hišo Ivana Brevca v Središču ob Dravi se je priklatil neznanec, kateri je pokradel obleke za 4000 din. — Na Bregu pri Ptuj je sunil nekdo posestniku Jožefu Kodru 800 din vredno zlato verižico.

Vlomilec odnesel iz kovčega 6000 din. V Rečici ob Savinji je vlomil 28. septembra popoldne neznanec v Koščevo hišo. Storilec je zlomil vrata pri kleti in se je splazil v hišo, ko so bili domači zaposleni na polju. Po hiši je vse pretaknil in se je lotil s silo kovčega, ki je last Koščevega mlinarja Alojza Rednak. Iz kovčega je sunil 6000 din gotovine ter zginit z večletnimi mlinarjevimi prihranki. Vlomilski

obisk so domači takoj po povratu z dela opazili ter so poklicali orožnike.

Napaden in zaboden. V Breznem pri Sv. Krištofu nad Laškim je napadel v noči neznanec iz zasede 25 letnega Jožefa Oblaka, rudarja iz Hude jame. V pretepu ga je zabodel trikrat v prsa, da se je zgrudil napadeni nezavesten in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

Za 4000 din ukradenih ustrojenih kož. Iz skladišča Mergenthalerjeve tovarne usnja na Zaloški cesti v Mostah pri Ljubljani so pokradli v noči neznani storilci za okrog 4000 din ustrojenih telečjih kož temnorjave barve.

Vlom v blagajno bolnišnice. V noči na 29. september je bilo vlomljeno v Novem mestu v blagajno ženske bolnišnice. Vlomilca sta prišla v upravno poslopje skozi visoko pritlično okno na ta način, da sta se vzpela na obzidek. Razbila sta zunanje okno, strla šipo na notranjem oknu in sta se potegnili v sobo, v kateri je bila blagajna. V blagajno sta vdrla s svinjsko no-go in sta vzela iz nje vso gotovino v znesku 11.320 din. Pustila sta vrednostne papirje in hranilne knjižice, katere so bile v blagajni kot kavcija za 26.219 din.

Slovenka postala žrtev ljubosumnosti v Rumi. Marija Čuješ, doma iz Poljčan in rojena Dobršek, je bila poročena z banskim svetnikom Čuješem, ki je bil nameščen v tehničnem oddelku banske uprave v Novem Sadu. Njen mož je pred nekaj leti poveril pri banski upravi krog 150.000 din in je pobegnil v tujino. Čuješeva se je preživljala kot izborna kuharica nekaj časa v Novem Sadu, od koder se je preselila v Rumo. Zaljubil se je v njo novosadski oženjeni policijski agent Vasa Gerič. Omenjeni je Čuješevo iz ljubosumnosti brez pravega vzroka ustrelil v Rumi in nato je končal s kroglo življenje še samemu sebi.

Izpred sodišča

Družinska zaloigra pred sodniki. V Vito-mercih pri Sv. Andražu v Slov. goricah je živel v srečnem zakonu 34 letni posestnik

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

in kovač Jožef Težak, ki ima z ženo sedem otrok. Družinsko srečo je začel kaliti sosed Jožef Suhač, kateri je gledal za Težakovo ženo. Na posredovanje domačega g. župnika sta se Težakova 17. VII. spravila in žena je obljubila, da bo opustila razmerje s sosedom. Dne 22. junija popoldne pa je prišla h kovaču Težaku sosed Suhač par konj, da bi mu jih podkoval. Težak je Suhača takoj pozval, naj gre z njim v sobo. Tam ga je posadil na stol ter mu začel očitati, zakaj lazi za njegovo ženo. Ko je Suhač to zanikal, je stopil Težak k omari, izvlekel iz nje nabit samokres ter ga sprožil v Suhača. Krogla ga je zadela v grlo ter je naslednjega dne na zadobljenih poškodbah umrl. Pri raztelesenju se je pokazalo, da je 11 mm debela krogla prestrelila Suhača grgavec in vrat ter je obtičala v hrbtenici. Koščki od kosti so se zariili v hrbtne mozeg ter je bila pri pokojniku vsaka pomoč zaman. Obdolženi Težak je priznal dejanje

Zgodovina v znamkah

Zelo umetniška izdaja švedskih znamk hoče letos pozabljivemu svetu poklicati v spomin, da je tudi Švedska nekaj pripomogla pri civilizaciji sveta. Pred 300 leti je namreč ustanovila svojo prvo kolonijo Delaware v Ameriki. Švedski način kolonizacije je bil zelo miroljuben in posnemanja vreden. Ko so se izkrcali iz svojih dveh ladij, so se začeli pogajati z gospodarji nove zemlje, z Indijanci, ter jim pošteno plačali v denarju svet, katerega so nameravali zasesti na račun »švedske družbe za Zapadno Indijo«, kakor so takrat imenovali Ameriko, in v imenu kraljice Kristine. Toda že čez 20 let so Švede pregnali

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

Zadnje presenečenje in obsodba

En del orožnikov je stražil skrbno oboja hišna vrata v Gornjem Radvanju. Njihovi tovariši so pretaknili vse sobe ter kote. Zadeli so tudi na kamro, katera je služila za ponarejevalnico. Kako so se začudili, ko je bilo vse po skritem prostoru premetano, kadil se je dim iz peči po sobi, križev ni bilo na oknu, s toliko skrbjo izbrano gnezdo je bilo prazno... Ponarejevalca sta se srečno ter pravočasno potegnili skozi okno ter zbežala bogznaj kam.

Zaradi nenadnega izgina Rupnika in pomagača sta bili orožniški patrulji tako presenečeni, da sta iskali begunca povsod, le pred nosom, kjer sta resnično tičala, ne! Skupno sta bežala, kar so ju nesle noge, naravnost v bližnji gozd, v katerem sta se skrila neopaženo od zasledovalcev. V kritju hoste sta počakala, da se je stemnilo in sta lahko tvegala ogled položaja na vse strani.

36

Vsakdo bi pričakoval, da jo bosta ubrala z vso naglico kam dalje proč iz ogrožene mariborske okolice in zatonila kje na Hrvaškem, kakor so sklepali z gotovostjo orožniki. Zgodilo se je baš nasprotno! Namesto daleč proč od Maribora sta krenila z vso drznostjo iz gozda naravnost v Studence pri Mariboru, kjer je orožniška postaja, koje orožniki so bili s polno paro na delu, da ju izsledijo ter zagrabijo za vsako ceno. Iz Stundencev sta šla po brvi preko Drave v mesto. Tam sta se ločila na Koroški cesti vpricho policijskega stražnika. Mojster se je motal nekaj časa po razsvetljenem mariborskem Glavnem trgu ter mahnil po dravskem mostu na Pobrežje. Srečno je pristal pod streho prijatelja iz let, katere sta prebila skupno v kaznilnici.

Še isto noč po posrečenem pobegu je osnoval Rupnik novo ponarejevalno družbo, katera je delala še velike skrbi ter preglavice oblasti.

Časopisje se je razpisalo na dolgo in široko o občo pozornost vzbujajočem razkritju ponarejevalnice v Gornjem Radvanju ter o izginu glavnega krivca Rupnika, ki je že tičal v pasti, a je izpuhtel liki kafa brez sledu skozi zadnjo luknjo in se je tako dobro

na obravnavi 28. septembra v Mariboru, zagovarjal pa se je, da ni imel namena svojega tekmeca usmrtiti, temveč samo raniti v ramo ter ga potem vreči iz hiše, da bi si zapomnil, da je lazil za njegovo ženo. Težak je bil obsojen na osem let ječe.

Slovenska Krajina

Turnišče. Že običajno je postalo pri nas in v okoljskih vaseh ter občinah vsakoletno romanje k Sv. Trojici v Slov. goricah. Tudi letos 24. septembra se je zbralo lepo število romarjev, ki so pohiteli k Sv. Trojici, da si izprosijo od Boga vse milosti, ki jih rabijo za dušo in telo. Toda letos niso šli vsi peš, kakor prejšnja leta, temveč je večina njih najela špedicijski avto g. Pergarja iz Turnišča in ta jih je v soboto zjutraj odpeljal na romarsko pot v prelepe vinorodne Slovenske gorice ter se v nedeljo zvečer vrnil z njimi nazaj v ravno Slovensko Krajino. Romarji so med potjo peli lepe nabožne pesmi in molili rožni venec, litanije itd. Ko so dospeli do hriba, od koder so zagledali cerkev Sv. Trojice, je šofer avto ustavil ter so zapeli pesem: »Sveta Trojica, podaj nam roko...« Tudi letos so vse pobožnosti opravili kot prejšnja leta, le naporno pot so si prihranili z vožnjo. Neizbrisni so spomini na taka romanja! Kajti tudi Vaš dopisnik se je kot desetletni deček udeležil takega romanja k Sv. Trojici. Čeprav je skoraj vso pot kot najmlajši moški romar razen hrane, ki jo je nosil od doma, moral nositi tudi precej težak križ pred procesijo, se mu vendar še danes dozdeva, da so bili to lepi dnevi v njegovem življenju, katerih ne bo nikoli pozabil. — Pred kratkim smo na tem mestu pohvalili vedenje onih turniških fantov, ki so znani kot razgrajati in pretepači. Nekateri izmed njih so namreč slovesno obljubljali, da bo odslej pri nas mir in se ne bo nihče več pretepal, za kar oni kot dorastli že v zreli fantovski dobi sami garantirajo. Toda le kratkotrajno je bilo to mirno razpoloženje. Kajti nedavno so se ti junaki stegli v Beltincih v neki gostilni, kjer je bila prirejena »kolinska večerja«. Še huje pa je njih dejanje, da so v nedeljo, 25. septembra, zvečer precej vinjeni prišli k Sobočan Barbari ter zahtevali, da jim odpre in jim da vina. Ko

HALO! VELIKA TOMBOLA V MURSKI SOBOTI V NEDELJO, 9. OKTOBRA, OB DVEH POPOLDNE NA GLAVNEM TRGU!

Samo tri dinarje morate imeti za eno karto. Brez oklevanja pridite! Tombola se bo vršila. Oglejte si lepake in izložbo na Glavnem trgu v Murski Soboti v novi palači g. Štivanja. V primeru, da bo v nedeljo dež, se bo tombola vršila prihodnjo nedeljo. V primeru lepega vremena se pa tombola vrši brez preklica.

Sobočanova njih zahtevi ni hotela ustreči, so začeli razbijati po vratih in kaliti nočni mir. Zagrozila jim je z orožniki, toda njeno svarilo je bilo kakor bob ob steno, zato je stopila ven z namenom, da pozove orožnike. Toda ni prišla do orožniške postaje, ker so jo na cesti napadli in jo začeli tako neusmiljeno pretepati, da bi jo lahko hudo poškodovali. Sicer je dobila take poškodbe, da je morala iskati zdravniško pomoč. Zelo žalostno je, da se slična dejanja stalno ponavljajo. Delna krivda leži na vinotočih, ker se tam poceni napijejo in potem so še bolj podivjani in še huje razgrajajo. Dejanja teh junakov noža mečejo slabo luč tudi na ostale mirne in poštene fante in na vso občino, zato prosimo merodajno oblast, da take razgrajace in pretepače eksemplarično kaznuje, da bo končno mir in se ne bodo noži bliskali in ogrožali tudi takih, ki niso ničesar zakrivali. — Prejšnjo nedeljo zjutraj se je zgodila precejšnja nezgoda pri posestniku Barbariču. V hlevu je namreč tako nerodno poskakovala in se veselila življenja mlada telica, da si je zlomila nogo, zaradi česar trpi posestnik okrog 1000 din škode.

Ižekovci. Celotna regulacija Mure je vedno nujnejše vprašanje ne samo za našo, temveč za vse obmurske občine. Kajti nenadomestljiva je škoda, ki nam jo skoraj vsako leto povzroča poplava Mure. Po uredbi o melioracijskem skladu je določeno, da delne stroške regulacije morajo nositi tudi interesi. Da bi se o vsem natančno pomenili, je prejšnji teden sklical veržeski župan g. Galunder sestanek vseh županov obmurskih občin, zastopnikov okrajnih načelstev in osrednjih kmetijskih odborov, banskih svetnikov ter drugih osebnosti. Sestanek je bil v nedeljo,

25. septembra. Povabljeni so se ga udeležili v obilnem številu ter so razpravljali o vseh aktualnih in perečih vprašanjih, ki se tičejo reke Mure. Sklenili so, da bodo odslej v vseh važnejših zadevah nastopali enotno. Splošni referat o sedanjem stanju Mure je imel g. Križanič, a tehničnega o stanju regulacije in končni izvršitvi slednje pa je strokovno in prav temeljito podal g. inž. Knez. Po referatih se je razvila zanimiva debata, v katero je med drugim prav pogosto posegal tudi naš g. inž. Ostanek. Določili so, da se ustanovi akcijski odbor, v katerega pridejo zastopniki vseh treh obmurskih okrajev (Dolnja Lendava, Ljutomer in Murska Soba). V pripravljani odbor so bili izvoljeni med drugimi tudi Prekmurci gg. Bajlec, Benko in Horvat, črensovski podžupan.

Renkovci. Širom Slovenske Krajine, pa ne samo nje, temveč tudi širom Slovenije je znano, da so pri nas doma »kupinari«, ki si večinoma s to obrtjo služijo vsakdanji kruh. Že na vse zgodaj si naprtijo na ramena »klonjo« (pluto) ter gredo včasih prav daleč za kupčijo. Večina njih se že vozi s kolesi, a nekateri tudi z vozovi. Kaj zabavno jih je poslušati, ko pridejo v vas, kjer nameravajo kupovati, kako kričijo in s tem opozarjajo hišne gospodinje, da naj pripravijo jajca, piščance, gosi itd., kar nameravajo prodati. Zanimivo bi bilo, če bi se tudi oni udeležili spreveda ob priliki proslave v Črensovcih, kajti tudi ta obrt je daleč naokrog znana. — Mogočni tabor v Črensovcih nam je še vsem v živem spominu, kajti kaj takega se ne vidi vsak dan. Znano nam je tudi, da so o njem pisali skoraj vsi jugoslovanski časopisi, in to prav pohvalno. Zato se nam zdi nerazumljivo besedičenje in prazno govorjenje nekaterih ljudi, ki si upajo trditi, da je na taboru bilo vsega dovolj, samo pravega navdušenja da je manjkalo. Kdor je bil prisoten, ve sam, kako je bilo in kolikšno navdušenje je bilo. Da pa niso na ves glas kričali stari in utrujeni kmetje in ženice — kdo jim bo to zameril? Ti ljudje tega niso vajeni! Pač pa so s svojo udeležbo v sprevodu in na taboru pokazali, da zaupajo sedanjim voditeljem slovenskega naroda in da so hvaležni vsem, ki so količkaj pripomogli, da smo se otesli suženskih okovov in da živimo v prostosti v svobodni kraljevini Jugoslaviji!

skril, da ga nista ujeli dve orožniški patrulji, dasi jima je pobegnil pred nosom.

Dnevnik so namigavali koj po pobegu, da bo mojster tokrat previdnejši in bo iskal kritje kje dalje proti jugu, kjer oko postave ni tako pazljivo in imajo tudi ljudje več smisla za zlatega dobrotnika, kakor je bil Franc Rupnik s svojim čarodejnim fotografskim aparatom in z izredno ter od vseh očividcev občudovano in priznано ponarejevalsko spretnostjo.

Orožniki so iskali noč in dan, časopisi so ugibali smer pobega; Rupnik je pa mirno prespal noč od 9. na 10. december 1936 pri svojem prijatelju na Pobrežju, kateri ga je že bil spravil v zvezo z novim pomagáčem.

Drugo jutro po dobro prespani noči se je podal Rupnik v spremstvu novega pobreškega zaupnika na mariborski Glavni trg. Od tam sta se odpeljala z mestnim avtobusom v Slovensko Bistrico. Iz Bistrice sta zavila v Spodnjo Novo vas na kmete k sorodstvu Pobrežana.

Rupnik je bil sprejet v službo za hlapca pri posestniku, katerega je pretental prebrisani novi mojstrov zaveznik s Pobrežja z domovnico. Rupnikov lažidokument se je glasil na ime: Anton Sušnik, klepar iz Kranja.

Stari lisjak je opravljal nekaj časa prav pridno kmečka dela pri novem zavezniku. Prosto se je gibal po vasi in drzno obiskoval Slov. Bistrico, kjer so tudi hranili od sodišča za njim izdano tiralico.

Rupnikov pobreški zaveznik je obiskoval večkrat svoje novovaške sorodnike, katerim je razodel počasi, kdo je prav za prav njihov hlapec, kaj da zna in bo osrečil vse, če se bodo oklenili njegovega zlatega teleta.

Kdo bi zameril denarja željnim in potrebnim kmečkim ljudem, če so prisluhnili obetom žlahtnika s Pobrežja in privolili, da začne veliki mojster s ponarejevalnico pod njihovo streho.

Omenili smo že, kako je čuval Rupnik svoj fotografski aparat liki punčico v svojem očesu in ga je rešil pred orožniško roko v Gornjem Radvanju. Aparat je spravil pri neki krčmarici na Pobrežju. Od tam mu ga je prinesel novi zaupnik v Spodnjo Novo vas, kakor hitro je dobil dovoljenje hišnega gospodarja, da se svobodno posveti svojemu pravemu in z največjo strastjo vdanemu poklicu.

(Konec sledi)

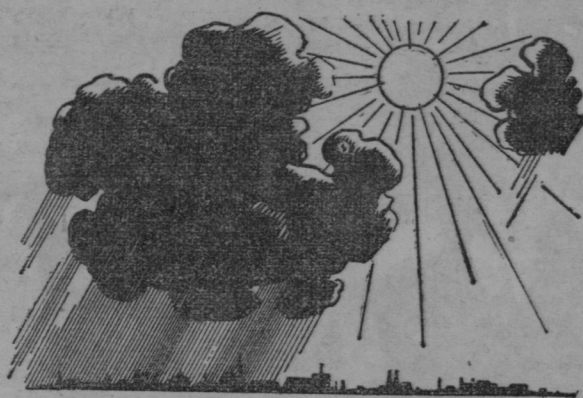
Širite „Slov. gospodarja“!

Holandci, čez 30 let pa je tudi Holandska »Nova Švedska« postala angleška last. Spominska izdaja znamk nam kaže znamenite osebnosti iz onega časa, med katerimi je najznamenitejša kraljica Kristina. Bila je čudovita ženska, ki je že kot 12 letni otrok imela dolge govore in pogovore v latinskem jeziku ter poznala že vse podrobnosti vladarske umetnosti. Moških pa ni mogla. Raje se je odpravila prestolu kot bi se omožila; vsiljive snubce je dala kratkomalo ubiti. Ker njene slike niso nič posebno lepe, so ji nekateri umetniki v nekem nagradnem tekmovanju za nove znamke dali obraz filmske ume-
nice, slavne Grete Garbo.

Naši rajni

Sv. Peter pri Mariboru. Smrt ima zadnje čase pri nas obilno žetev. Tako so koncem meseca umrli trije starejši župljani, in sicer 89 letni prežitkar Franc Sumer iz Trčove. Svojo dolgo in hudo bolezen je prenašal z Jobovo potrpežljivostjo. — Njemu je sledil 63 letni prežitkar Kelbič Franc, na dan njegovega pogreba pa je umrla 67 letna Budja Marija, žena upokojenega železničarja. Oba sta bila skrbna in dobra za svoje domače. — Naj bo vsem Bog usmiljen in dober plačnik! — Žalujemo izrekamo naše sožalje!

Sv. Ana v Slov. goricah. Dne 30. septembra smo pokopali uglednega moža in bivšega župana občine Ščavnica, Breznik Franca, kmeta na Ščavnici. V najlepši dobi, starega 46 let, je neusmiljena smrt iztrgala družini očeta, občini svetovaleca in županovega namestnika. Kakor je letošnja jesen polna žlahtnega sadu in raznih dobrih pridelkov, tako plodovito in polno dobrih del je bilo njegovo življenje. Rad je pomagal, kjer je mogel in kolikor je bilo v njegovi moči, kot župan in predsednik krajevskega šolskega odbora. Ves je živel in delal za svojo družino, kateri je bil skrben oče, pa tudi strog vzgojitelj. Pri vsem svojem mnogem delu in trudu kot kmet in javni delavec je še vedno našel čas, da je izpolnjeval svoje verske dolžnosti kot zvest član Apostolstva mož in mladeničev. V strogo verskem in katoliškem duhu je vzgojeval tudi svoje otroke, in zato je bil srečen, kakor je kratko pred smrtjo sam izjavil. Velika udeležba moških pri pogrebu z županom Jožefom Špindler in občinskimi odbori na čelu je pokazala, da je bil spoštovan in priljubljen. — Dne 13. septembra pa je bila v Slov. Bistrici pokopana Lelja Marija, naša rojakinja, dcma iz Ščavnice. Vse svoje

Izpremembe temperature

so često vzrok prehlada, ki ima lahko za posledico dolgo trajno bolezen. Mislite pri

prvih znakih obolenja na Aspirin tablete in na „Bayer“-jev križ, ki jamči za pristnost!

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod Š. br. 437 od 10. I. 1934.

življenje je žrtvovala delu in trudu za cerkev in duhovnike. Kot deklica je zapustila svoj rojstni kraj in odšla služiti v župnišče pri Sv. Petru pri Mariboru; kmalu potem pa je prišla v župnišče k Sv. Križu pri Slatini, kjer je zvesto služila kot kuharica in gospodinja nad 35 let. Bila je izredno zvesta, skrbna in razumna ter delavna kot mravlja, obenem pa pobožna in verna. Ko je pred meseci v svoji službi opešala, je našla v samostanu šolskih sester v Slov. Bistrici prijazen dom, kjer je v nedeljo, 11. septembra, mirno v Gospodu zaspala. — Naj v miru počivata! — Žalujemo izrekamo naše sožalje!

preskušal trdnost Ludovikove buče, no, pa kaj posebnega ni bilo, saj še niti človeška kri ni tekla — drugače pa smo mirni in skoraj preveč mirni! V letošnjem jesenskem zatišju si pri nas — res čudno! — niti nedolžen otročiček ne upa stopiti v naše solzne bregove, pa tudi odraslim in starim se ne mudi z odhodom na boljši svet: nimamo ne rojstva ne pogreba. Mir vlada na sadnih vrtovih, ker so prazna, strašno prazna sadna drevesa, prazne sadne shrambe, prazni sodi po kletih, prazni kajpa tudi žepi in mošnje. Od kod bomo letos jemali denar za davke, obleko in zimsko obutev, tega sedaj še ne vemo. Če pa bomo o tej reči kaj zvedeli, pa hočemo natančno poročati. Kmet je res siromak — pa še kak!

Veržej. Na pobudo Veržejcev so se zbrali v nedeljo, 25. septembra v dvorani g. Hedžeta v Veržaju zastopniki vseh treh obmejnih okrajnih načelstev, da zavzamejo stališče zaradi regulacije Mure. Sestanek je vodil g. župan Galunder, referenta pa sta bila gg. Križanič in inž. Knez. Sklenjeno je bilo, da se v perečih zadevah po stopa enotno. Ustanovil se je akcijski odbor, katerem so razni zastopniki, v pripravljeno eksekutivo pa so bili določeni gg. Benko Josip, Štuhc Alojz, Bajlec Franc, Galunder Franc, Horvat Anton, Jurkovič; kot tajnik je bil določen g. Križanič, kot tehnični referent je pa Franc Cmerkar.

Društvene vesti

Št. Andraž pri Velenju. V nedeljo, 9. oktobra, bomo igrali prelepo igro v treh dejanjih (desetih slikah) »Župnik iz cvetočega vinograda«. Ker je ta igra nekaj povsem svojevrstnega, vabimo vse, da nas imenovanega dne ob treh popoldne obiščejo v Društvenem domu. Takoj po igri pa bo v Društvenem domu trgateg grozdja, katere dobiček je namenjen v prid nove pokopališke ograje. Prijazno vabljeni vsi k najobilnejši udeležbi!

Slovenci v Zagrebu. V nedeljo, 18. septembra, je bil občni zbor Slomšekovega prosvetnega društva, ki je prinesel potrebno jasnost v društveno življenje. Izvoljen je bil precej spremenjen odbor, ki ima težko nalogo, da društvu zopet pridobi oni ugled, ki mu gre med zagrebškimi Slovenci.

Za novega predsednika je bil izvoljen g. E. Štok, železniški uradnik. Na občnem zboru je bila tudi sprejeta temeljita sprememba pravil, kar bo brez dvoma tudi pripomoglo društvu do razmaha. Iz poročil posameznih odbornikov povzemamo, da je društvo lani priredilo šest iger in 20 prosvetnih večerov. V juliju so nekateri člani naredili izlet k Sv. Petru pod Sv. gorami in se udeležili tamošnjega opotelskega prosvetnega tabora. V nedeljo, 9. oktobra, pa bo že prva prireditev v tem poslovnem letu. Na sporedu je lepa ljudska igra »Zagorski zvonovi«. Med odmor bo petje. Vabimo vse zavedne zagrebške Slovence dne 9. oktobra popoldne v Jeronimsko dvorano! Ne bo vam žal!

Dopisi

Makole. Dne 27. septembra je pri gostilni Marije Mlakar v Pečkah nastala velika nevarnost požara. Zanetile so se namreč saje v že dolgo neometanem dimniku. Ker je streha gostilne s slamo krita, je bila nevarnost tem večja. Hkratu so bila ogrožena tudi sosednja poslopja v vasi. K sreči je bil izbruh požara podnevi, da so sosedje mogli biti koj na licu mesta. Po dolgem trudu se je posrečilo požar omejiti in odstraniti nevarnost. Poudariti je treba, da se na kmetih polaga premalo pozornosti čiščenju dimnikov, zaradi česar se mnogokrat pojavljajo požari iz neznanega vzroka. Sicer je zelo stroga zakonska

uredba o varnosti ognjišč in dimnikov, vendar merodajne oblasti polagajo na to premalo pozornosti.

Sv. Rupert nad Laškim. Tam zunaj v velikem svetu straši — tako slišimo — usodepolni nemir in vrvenje in napetost med mogočnimi in velikimi in oboroženimi ljudmi, pri nas v slavnem »urvaldu« pa kraljuje mir in mir in skoraj čudni mir: nič se ne prepriamo — razen za oslovsko senco, ki pa stane presneto trde stotake, nič se ne tepemo — pač, na žegnansko nedeljo, 25. septembra, je bila izjema, ko je vinsko-navdušeni Franček-pijanček v gostilni s svojo težko roko

Dva tabora med ruskimi begunci.

V listu »Znamja Rossii« v Pragi je objavil g. Tatarinov članek »Dva lagera v emigraciji«, iz katerega priobčujemo nekatere misli:

Povsod, kjer bivajo ruski begunci — na stanovanjih, pri cerkvenih slovesnostih, na šoferskih postajališčih, v gostilnah in kavarnah — se naenkrat pojavijo politični razgovori ter se izražajo različna mnenja. Kdor posluša te razgovore, takoj spozna, da se ruski begunci delijo v dva tabora: eni so za demokracijo, drugi so njeni nasprotniki. Tega pa ne kažejo z ozirom na Rusijo, marveč v prvi vrsti z ozirom na svetovne in zlasti evropske dogodke.

Po podpisu sporazuma v Münchenu. Od leve proti desni: Mussolini, Hitler, Daladier, Chamberlain

Peter Zenki, praški župan, je stopil v kritičnem času v vladu generala Sirovyja.

V sudetskoneštem mestu Asch so že prekrstili Masarykovo ulico v Hitlerjevo.

V prvi tabor, k zagovornikom demokracije, spadajo gmotno bolje stoječi in izobraženi sloji, kot učenjaki, pisatelji, časniki, odvetniki, zdravniki, inženirji, industrijalci itd. Med njimi so taki, ki se niso udeleževali ruske meščanske vojne, marveč so za fronto mirno opravljali svoje vsakdanje posle. Značilen odstotek teh beguncev pripada Ukrajini, Gruziji in krajem, ki so jih bile zasedle tuje armade. Med njimi so zagovorniki vseh struj, tu naleti na anarhiste, socialiste vseh vrst, na monarhiste, ustavoverce, liberalce, demokrate, nacionalne republikance itd. Vsi so privrženci demokracije in svobode, osnovane na ruskih tradicijah po zgledu zapadnih evropskih držav. Ti se boje za svobodo Rusije, kateri grozi opasnost od totalitarnih držav.

V drugi tabor, k nasprotnikom demokracije, spadajo nižji sloji beguncev, kot delavci, rokodelci, šoferji, razni uslužbeni, manjši posestniki itd. Tudi častniki bivših belih armad, ki so se borili zoper boljševike, spadajo v to skupino. Politično

mišljenje protidemokratskega tabora se označuje v glavnem z besedami: »Proč z boljševiki!« Temu izrazu se je v zadnjem času pridružil: »Proč z demokracijo in proč z Judi!« V tem taboru se širi protijudovstvo, zato je naravno, da mu je zelo priljubljen Hitlerjev narodni socializem.

Toda delitev ruskih beguncev v dva tabora se ne da opravičiti, ker postavlja popolnoma na stran ruske narodne koristi. Nasprotniki demokracije ne pomislijo, da je bistvo demokracije — svoboda človeške osebnosti. To je krščanski nazor, ker tega nas uči tudi vera. Ne poznajo pa tudi socialne in politične ideologije fašizma. Ne gre jim v glavo, da za Rusijo, kjer je toliko narodov, ni primerna ideja o plemenski razliki. Tudi se evropski fašizem opira na koristi nižjih buržuaznih slojev, kakršnih v Rusiji ni. Zato naj ruski begunci obračajo vso svojo pozornost na Rusijo ter naj delajo za njeno korist. Ni tukaj mesta, da bi delali kak program, od tujih narodov vzemimo le to, kar vidimo, da bo dobro za našo domovino ter ostanimo zvesti podaniki Rusije.

Tako piše ruski emigrantski list. A. K.

Ne trobi v boj, ker so štiri velesile ukrenile drugače. — Trobentač češkoslovaške vojske.

Prizor iz zadnje češke mobilizacije

Pri težki stolici, napetosti, glavobolu zaradi zaprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro. (Ogl. reg. S. br. 15.485/35.)

Poslednje vesti

Novice iz drugih držav

20 letni vladarski jubilej. Dne 3. oktobra je minulo 20 let, kar je zasedel bolgarski prestol kralj Boris. Jubilar je prvorojenec Ferdinanda Koburškega ter je postal kralj v najtežjih prevratnih časih po končani svetovni vojni. Kralj Boris se veseli izredne priljubljenosti in v dobi 20 letnega vladanja dokazal velike vladarske zmožnosti. Ob priliki 20 letnega jubileja je bilo izdano za vso državo obsežno pomiloščenje. Za sluga kralja Borisa je tudi zveza večnega prijateljstva med Bolgarijo ter Jugoslavijo.

Romunski maršal politik umrl. V starosti 75 let je umrl 3. oktobra v Bukarešti maršal-politik Aleksander Avarescu, ki je bil trikrat ministrski predsednik. V politiki je bil vedno za močno roko po zgledu Mussolinija ter nasprotnik demokracije. Kot nasprotnik liberalov je ustanovil lastno ljudsko stranko, koji je bil predsednik do smrti. Letos na spomlad, po razpustu političnih strank, je bil maršal Avarescu poklican v kronski svet kot redni kraljevi svetovalec.

Sporazum štirih velesil na vidiku. Spredaj poročamo, da sta se zavezala v Münchenu po sklepu sporazuma zastopnikov štirih velesil Hitler za Nemčijo in Chamberlain za Anglijo, da bosta ti dve velesili za bodoče reševali vse spore mirnim potom. Po vrnitvi v London je poslal Chamberlain predsedniku francoske vlade Daladierju pismo, v katerem ga obvešča, da sta on in Hitler podpisala izjavo o nenapadanju in izraža željo,

naj bi tudi on (Daladier) storil isto. Iz bližine kanclerja Hitlerja poročajo, da izdeluje načrt za sklenitev nemško-francoske pogodbe o nenapadanju pod pogojem, da se odpove Francija pogodbi z Rusijo, katero hoče Nemčija povsem ločiti od Evrope. Po pisanju angleških listov se bo angleški ministrski predsednik sestal v kratkem z Mussolinijem, da uresniči angleško-italijansko pogodbo prijateljstva, katera je zašla zaradi Španije na mrtvo točko. Ravno kar beležno daje upanje za bližnjo bodočnost, da bo prišlo do sporazuma štirih velesil, ki bi zasledovale cilj splošne razorožitve, odprave težkih bombnih letal, težkega topništva in uporabe strupenih plinov.

Hitler v zasedenih Sudetih. Dne 3. oktobra opoldne je vkorakal Hitler na čelu vojske v Cheb v Sudetih, kjer je bil glavni stan Henleinove stranke sudetskih Nemcev. Bil je sprejet z velikim navdušenjem. Pred Hitlerjem je korakalo nemško vojaštvo, ki je 4. oktobra zasedlo tretji pas sudetskega ozemlja, kakor je bil določen po sporazumu v Münchenu. Pred redno vojsko je prekorabila staro mejo Hitlerjeva telesna straža pod vodstvom Himlerja. Za to je šla vojaška divizija pod poveljstvom generala Reichenaua. Češkoslovaške čete so se umaknile v vzornem redu. Posrečilo se jim je, da so vzele s seboj tudi vse topove utrjenega pasu. Tudi najtežji topovi, ki so bili vžidani v betonske utrdbe, so bili odpeljani. Trdnjaski pas je prišel izprazen in brez orožja v roke nemški vojski. Nemci so prišli pripravljeni na vse. Imeli so s seboj protiletalske topove, topove proti tankom, bombnike. Vkorakanje je bilo v vseh podrobnostih mojstrsko izpeljano. Hitler je imel na Glavnem trgu v Chebu kratek nagovor.

Za Poljsko so prišli s svojimi zahtevami tudi Mažari. V današnji številki poročamo, da je Češkoslovaška izročila Tješin Poljski. Poljske čete pod vodstvom generala Bortonskega so nato vkorakale v Tješin in prekoračile reko Olšo. Poljsko prebivalstvo v Tješinu je vojake sprejelo z velikim navdušenjem. Vojska je zasedla ozemlje okoli Tješina v širini 18 km. Ostalo ozemlje, ki ga je Češkoslovaška prepustila Poljski, to je okraja Tješin in Frystat, bosta izpraznjena do 10. oktobra. Kakor hitro so videli Mažari, da so imeli Poljaki tolik in z lahkoto dosežen uspeh, so se lotili tudi oni razkosane in okrnjene Češkoslovaške z zahtevo po odcepitvi mažarskih pokrajin. Pod pritiskom velesil in položaja, v katerega je zašla od vseh zapuščena Češkoslovaška, je sporočila praška vlada že 1. oktobra Mažarom, da priznava mažarski narodni manjšini pravico do samoodločbe. Zato predlaga, naj se osnuje mešana komisija za takojšnjo ureditev mažarskega vprašanja na Češkoslovaškem. Mažarska vlada je pristala na predlog češkoslovaške vlade glede sestave mešane komisije, ki naj sestavi predloge glede ureditve položaja mažarske narodne manjšine v CSR. V odgovoru mažarska vlada ne stavlja več zahtev glede slovaškega ozemlja, ki je svoječasnno pripadalo Mažarski.

Tako-le so v Varšavi na Poljskem navduševali in podpihovali prebivalstvo, da je zahtevalo zasedbo ozemlja na Češkoslovaškem, na katerem prebivajo Poljaki. Češkoslovaška je zasedbo Tješina že dovolila.

Rudolf Hess, Hitlerjev namestnik, je sprejel Mussolinija na italijansko-nemški meji na Brennerju, ko se je peljal na sestanek štirih v Münchenu

Stanislav Bukovsky, vodja čeških Sokolov, član sedanje češkoslovaške vlade.

**PAZITE PRI
BATERIJAH
na znamko
CROATIA**

Domače novice

Duhovniške vesti. Umeščena sta bila gg. Jožef Mlakar, kaplan v Vidnu, kot župnik v Sevnici, in Matej Močilnik, mestni kaplan v Ptujju, kot župnik v Prevaljah. — Postavljeni so bili gg.: dr. Anton Trstenjak, honorarni veroučitelj na drž. realni gimnaziji v Mariboru, za suplenta na istem zavodu, in Alojz Šoštarec, honorarni veroučitelj na dež. realni gimnaziji v Murski Soboti, za suplenta istotam; p. Anastazij Bajuk, frančiškan, za veroučitelja na I. deški ljudski šoli v Mariboru; Ivan Jerič, župnik v Turnišču, za soprovizorja v Polani; Ivan Žličar, dušni pastir v Radvanju, za prefekta v kn.-šk. dijaškem semenišču. — Nastavljeni so bili gg.: Alojzij Breznik, novomašnik, za kaplana v Gor. oiskavi z delokrogom pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Valentin Kordež, provizor v Sevnici, za kaplana istotam, in Jožef Mlakar, provizor v Prevaljah, za mestnega kaplana v Ptujju. G. Ludoviku Duh se dodeli dušno pastirstvo v Radvanju. — Prestavljeni so bili gg. kaplani: Ivan Černoga od Sv. Marjete niže Ptujja na Videm; Martin Krištan iz Prevalj k Sv. Marjeti niže Ptujja; Štefan Kušar iz Starega trga k Sv. Jakobu v Slov. goricah z delokrogom pri Sv. Magdaleni v Mariboru; V. Francu Orešniku, kaplanu v Negovi, doslej na dopustu v Parizu, se dodeli delokrog v župniji Teharje. — Upokojena sta gg.: Franc Schreiner, kn.-šk. duhovni svetovalec in župnik v St. Ilju pri Velenju, in Anton Bratkovič, kaplan pri Sv. Marku niže Ptujja, t. č. na dopustu v Kapeli pri Radencih.

Maribor dobi s časom drugi most. Že nekaj let se po Mariboru govori ter piše, da bi mu bil krvavo potreben drugi most preko Drave s Pobrežja, katerega bi se posluževalo poleg kmečkega prebivalstva predvsem po tovarnah v Melju zaposleno delavstvo, ki pa stanuje v različnih delavskih kolonijah na desnem bregu Drave. Dne 3. oktobra so se vršila v Mariboru na magistratu resna posvetovanja za zgradbo omenjenega in prepotrebnegega mostu. Posvet. glavnih interesentov je sklical ban dr. Marko Natlačen. Razgovorom so prisostvovali: mestni župan dr. Juvan, načelnik tehničnega oddelka banske uprave inž. Škoberne, bivši oblasni predsednik dr. Leskovar, okrajni glavar dr. Šiška, podžupan Žebot, banški svetnik Šerbinek iz Svečine, referent za mostove pri tehničnem oddelku banske uprave inž. Viher, inženjer okrajnega cestnega zastopa Stergaršek, odvetnik dr. Miler, inž. Baran, poblaški župan Karel Stržina in košaški župan Kirer. Poročilo o dosedanjih korakih za gradnjo novega mostu in o vseh posredovanjih, ki so bila izvršena, je podal načelnik okrajnega cestnega odbora g. Franjo Žebot, za njim pa je o vprašanju novega mostu poročal načelnik inž. Škoberne. Pri obravnavi, ki je sledila na podlagi obeh poročil, so vsi udeleženci posvetovanja prišli do prepričanja, da je graditev novega mostu možna, če vsi zainteresirani po svojih finančnih močeh pripevajo k stroškom za zgradbo.

Nove telefonske centrale v Slovenskih goricah. Dne 29. septembra je bila stavljena v promet nova telefonska linija Ptuj—Sv. Anton v Slov. gor. —Sv. Trojica v Slov. gor. in nove telefonske centrale pri poštah Sv. Urban pri Ptujju, Sv. Bolfenk v Slov. goricah, Sv. Andraž v Slov. goricah in Sv. Anton v Slov. goricah. S tem je dobil južni del prelepih Slovenskih gorik prepotrebno telefonsko zvezo.

Padel s skednja in se smrtno poškodoval. V Guštajnu se je zgodila smrtna nesreča, koje žrtev je postal 49 letni tesar Ivan Eržen. Eržen je sicer bival v Dravogradu, a je bil zadnje dni zaposlen v Guštajnu. Brez dovoljenja hišnega gospodarja Franca Lešnika si je izbral nočno ležišče na skednju, s katerega se je dvignil enkrat ponoči. Še ves zaspan je zgrbil na lestvi ravnotežje in je padel na glavo 3 metre globoko. Pri padcu si je zlomil hrbtenico in se je tako hudo poškodoval na glavi, da je kmalu po nesreči umrl v bolnišnici v Slovenjgradu.

Domačija pogorela. Iz Gornje Radgone poročajo: V petek, 30. septembra, je uničil skoro gotovo podtaknjen ogenj domačijo Lovrenca Cizerja na Ivanjševskem vrhu. Iz neznanega vzroka je začelo goreti dopoldne omenjenega dne v gospodarskem poslopju. Ker sta bila gospodarsko poslopje in hiša pod skupno streho in krita s slamo, je bila kaj hitro vsa domačija v objemu plamenov. Domači so rešili komaj živino ter obleko, med tem ko je zgorelo pohištvo in gospodarsko orodje. Pogorelec je hudo prizadet, ker je bil nizko zavarovan.

Plast zemlje in gramoza sta mu zlomila nogo. Na banovinskem zemljišču v Brengovi je bil zaposlen 33 letni delavec Franc Jostl od Sv. Antona v Slov. goricah. Ko je kopal gramoze, sta ga zasula zemlja ter proces s tako silo, da so ga rešili tovariši s strto desno nogo.

Avto smrtno povozil posestnika. Na banovinski cesti med Lubijo in Mozirjem je postal smrtni žrtev avtomobilske nesreče 53 letni posestnik Anton Žunter iz Lubija pri Mozirju. Ko je šel predpoldne po cesti proti Mozirju, je privozil iz nasprotne strani tovorni avto. Zaradi naglušnosti je preslišal osebni avtomobil, v katerem se je pripeljal za njim trgovski potnik Jelen iz Celja. Jelen je vozil po desni strani in dajal znake, katerih pa Žunter ni čul. Osebni avto je zadel ob žuntarja in ga je sunil s tako silo preko ceste, da si je pri padcu prebil lobanjo in je obležal mrtev. Smrtno ponesrečenega so prepeljali na njegov dom in so ga pokopali na pokopališču v Mozirju.

Hitro pojasnjen roparski napad. Franc Ravnikar, posestnik iz Mlake pri Komendi na Gorenjskem, je peljal zadnjo soboto krog polnoči lončarske izdelke s konjem v škofeljo. Žena Marija, ki je pomagala svojemu možu pri nakladanju voza, je po njegovem odhodu legla nazaj k počitku in se ji je zdelo okrog pol treh, da nekdo hodi po delavnici. V sobi je zaradi otročičke gorela petrolejka. Ko se malo prebudi, zagleda poleg postelje moško postavu, ki je nato skočila k luči in jo pihnila. V temi je ženo nepoklicanec pograbil za vrat ter jo pričel neusmiljeno daviti, zahtevajoč »denar ali pa življenje«. Žena se je kljub trudnosti krčevito branila in napadalca na vsi moč praskala po rokah in licu. Končno ga je preprosil, naj jo pusti v miru in mu zagotovila, da mu izroči denar. Res je vstala ter se vsa preplašena splazila do omare, katero je odprla ter mu izročila ves prihranek v znesku 600 din, katere je ropar urno pobasal ter zginil v noč. Napadena Marija Ravnikar je roparja spoznala in povedala orožnikom, da so storilci domači fantje, in sicer po domače Tomaževi ali Bufovi, ter nato izjavila, da se mora razbojnika spoznati po rokah, ki mu jih je spraskala. Orožniki so oddali v zakore v Kamnik Jožefa in Ludovika od Tomaževih fantov, ki bosta oddana okrožnemu sodišču v Ljubljano.

Dr. Klara Kukovec ordinira zopet od 9 do 11 in od 15 do 16. 1506

Izreden zločinski pojav

Slov. Konjice, 3. oktobra. Orožniki v Slov. Konjicah so prijeli in predali v zapore celjskega okrožnega sodišča 18 letno služkinjo, katere je sama priznala, da je umorila iz maščevanja šest otrok.

Do razkrinkanja groznih dejanj, če so resnična, je prišlo, ker je umrl nenadoma pri posestniku Karlu Bobeku v Drezju štiri mesečni sinček, katerega je pestovala omenjena nečloveška služkinja. Domačin se je zdel otrokova smrt sumljiva in so naznanili zadevo konjiškimi orožnikom, ki so zaslišali služkinjo, katere je po daljšem oklevanju priznala, da je zakrivila otrokovo smrt na ta način, da ga je naglo stiskala čez trebuh in je otročiček zaradi tega umrl. Po lastni izpovedi je umorila otroka iz jeze, ker je jokal vso noč in ni mogla spati. Po raziskanju preteklosti zverinske mladoletne je bilo ugotovljeno, da so v vseh družinah, v katerih je ta ženska, ki je slabotne postave, služila, otroci nenadoma pomrli. Na zagoneten način je umrl otrok pri posestniku Antonu Vetrlihu na Paleškem vrhu, pri Matevžu Črešnjarju tudi tam, pri nekem Vetrlihu v Koritnem in sedaj pri Karlu Bobeku. Otroci, ki so nenadoma umrli, so bili stari od treh do šestih mesecev. Pri vseh teh posestnikih je služila navedena služkinja, ki je navedeno takoj po otrokovi smrti zapustila gospodarja in odšla v drugo službo. Služkinja je potem orožni-

Novi vozni red!

Velja od 3. oktobra 1938

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.

kom priznala, da je otroke umorila na ta način, da jih je močno pritisnila na trebuh. Povedala je tudi, da je na ta način spravila s sveta dva nezakonska otroka svoje sestre. Izpovedala je, da je otroke umorila včasih iz maščevanja do gospodinje, pri svoji sestri pa jih je usmrtila zaradi tega, ker je morala skrbeti zanje.

Natančnejša preiskava od strani zdravnikov bo ugotovila, ali je aretirana duševno odgovorna za strašna dejanja, katera hladnokrvno priznava, ali pa, če spada v blaznico.

Društvene vesti

Sv. Rupert v Slov. goricah. Fantovski odsek z dekliškim krožkom ponovno prireja v nedeljo, 9. oktobra, v domači dvorani zgodovinsko igro »Krucik«. Med odmori nas bo razveseljeval pevski in tamburaški zbor s svojimi točkami. Vabljeni ste vsi prijatelji naše katoliške mladine!

Polzeia. Ker je bila naša društvena dvorana v nedeljo premala, ponovi naše Prosvetno društvo lepo in pretresljivo zgodovinsko igro »Ben Hur« v nedeljo, 9. oktobra, točno ob treh popoldne.

Gornja Sv. Kungota. Vodovodna zadruga priredi 9. oktobra tombolo. Začetek točno ob dveh popoldne. Prva dobitka sta moško in žensko kolo, potem je sodeček vina, prašič in nad sto večjih in manjših dobitkov. V primeru dežja se tombola preloži na 16. oktober.

Pozor živinorejci!

Klajno apno je važno za prehrano živine!

Temelj živinoreje je pravilna prehrana živine, posebno mlade. Napake, ki se pri tem napravijo, se pozneje ne dajo zlepa popraviti. Potrebna ni samo hrana, ki je bogata na beljakovini, škrobu in na vitaminih, važno je tudi, da se v hrani dajejo tudi druge za življenje važne mineralne snovi, predvsem apno in fosforna kislina.

Naša tla po večini v gornjem sloju nimajo dovolj apna, zato tudi trava, ki raste na takih tleh, ne vsebuje apna. Pomanjkanje apna pride potem do izraza pri živini v slabi rasti, slabem izkoriščanju hrane in podvrženosti raznim boleznim. Posledica pomanjkanja apna v krmi je tudi mehkokostnost pri govedu in svinjah ter slaba nesnost koshi.

Za razvoj kosti je potrebna poleg apna tudi fosforna kislina, ki je tudi ni dovolj v naših krmilih. Zato se mora fosforna kislina dajati v obliki fosforno-kislega apna. Klajno apno mora biti zelo fino zmleto, sicer ga živalski želodec ne more sprejeti, temveč ga neprebavljenega izloči.

V Jugoslaviji se pod imenom »Klajno apno« prodaja bodisi fosforno-kislo apno, ki je dobro, toda drago, ali pa ogljikovo-kislo apno (kreda ali žmet apnenec). Slednje koristi odrastli živini nekoliko, toda za mlado živino pa je zaradi pomanjkanja fosforne kisline popolnoma neučinkovito. Naš živinorejec sploh ne ve, kaj prav za prav kupuje pod imenom »Klajno apno« in če kakovost blaga odgovarja ceni, katero je zanj plačal.

Iz teh razlogov se je Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku odločila, da spravi na trg klajno apno, ki bo imelo vedno isto sestavo in bo najfineje zmleto. To klajno apno se bo prodajalo izključno samo v plombiranih juta-vrečah po 50 kg. Tovarna jamči, da vsebuje klajno apno najmanj 60% ogljikovo-kislega apna, 10% fosforne kisline v obliki fosforno-kislega apna in 5% živalske soli.

V svrhu razločevanja od drugih sličnih krmif je »Hrastniško klajno apno« svetlordeče pobarvano.

Kako in koliko klajnega apna se poklada živini?

Množina apna, ki jo živina porabi v teku leta, ni vedno enaka. Ravna se po krmi, ki se poklada

Pred nakupom obiščite nas in prepričajte se, da Vam nudimo najboljšo manufakturno, perilo, odeje itd. najceneje 1497

M. Gajšek

Maribor, Glavni trg 1 (pod Veliko kavarno)

živini. Tako n. pr. rabi živina, ki se hrani s kislom krmom, oziroma z zeleno hrano, dvakrat toliko apna, kakor če se poklada zrnata krma ali pa sladko seno. V splošnem naj bi se dajalo dnevno: velikim živalim in mladim (teletom in žrebetom) dve polni žlici, prašičem pa po velikosti do pol žlice. Kokošim naj bi se dajala ena desetina dnevne krme v obliki klajnega apna. V svrhu preprečenja izgub in razpršitve se priporoča, da se klajno apno pomeša z vodo in otrobi ali z drugimi krmili.

MALA OZNANILA

Ofer na majhno posestvo, 20 minut od Maribora, se sprejme takoj. Vprašati: Maribor, Trstenjakova 6, pritličje. 1511

Grem na malo posestvo za majerja. Naslov v upravi. 1510

Služkinjo sprejme mala družina. Vprašati pri: Bučar, Studenci pri Mariboru, Kalohova 21. 1502

Hlapca na kmetijo sprejemem. Predstavite se osebno. Fr. Trampuž, Maribor, Kejžarjeva 3/I. 1503

Mlekar, zakonski par, bo sprejet 1. novembra t. l. Marin Lininger, Maribor, Koroščeva 32. 1505

Arondirano posestvo, osem oralov, izraščena sadonosnik, njive, travnik, vinograd in gozd. Poslopja zidana, pol ure od Slov. Bistrice. Proda se poceni. Stevanja Anton, Klopce, Slovenska Bistrica. 1482

Nov redilni prašek »Redin« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje samo en zavitek za enega prašiča ter stane 6 din, po pošti 12 din, trije zavitki po pošti 24 din, deset zavitkov po pošti 72 din, ter priporočamo, da naroči eden za več sosedov skupaj. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Maribor, Gosposka 33. 1507

Nov plug poceni prodaja Trošt, Maribor, Cvetlična ulica 27. 1504

Moške, ženske plašče, vlakovrstne obleke, pletenine, jahalne hlače, perilo, čevlje, velika izbira, najceneje: Julija Novak, Maribor, Krčevina, Aleksandrova 6. 1509

Šivalni stroji, najnovejši, z 20 letno garancijo, od 1600 din, pogrezljivi 1900 din, z okroglim čolničkom, napredaj: Ussar Alojz, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1512

Kmetovalci! Prima semenski riž in pšenico prodaja oskrbnistvo Brandhof, Studenci pri Mariboru. 1486

»Pri starinarju«, Zidanšek, Maribor, Kroška 6, dobite najceneje ostanke iz tovarn žameta, barhenta, flanela, cajga, oksforda; belo, rjavo in plavo platno, žametaste obleke od 12 din, predpasniki, moške in ženske srajce, hlače, nogavice, svilnati popelin. 1508

Za jesen

perilo, pletenine, nogavice, rokavice itd. najceneje pri »VIDA«, modna trgovina, Maribor, Koroška cesta 10. 1496

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zadeli glavni ali večje dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki srečk vojne škode, rdečega križa, tobačnih srečk javite nemudoma vse svoje srečke s serijami in številkami na naslov: »Novice o srečkah«, Maribor, Cankarjeva ulica 14. Priložite 3 dinarje v znamkah! 1513

Veliko izbiro češkega in angleškega blaga za moške in damske obleke, plašče, kostume, hubertuse itd. nudi najboljše in najceneje samo Brezobvezno se lahko prepričate! — Krojaške potreščine! 1501

ČEŠKI MAGAZIN
MARIBOR, ULICA X. OKTOBRA,

Kmečka trgovina

Naš izvoz se je zaradi politične napetosti povečal

Modra zunanja politika naše vlade, ki se je trudila, da ne zaplete naše države v nobeno obveznost z ozirom na zadnjo napetost v svetu, rodi bogate sadove ne samo v notranjem gospodarskem stanju države, temveč tudi v njenih trgovskih odnosih z inozemstvom. Mi z nobenim od naših sosedov nismo skregani, pa zaradi tega z vsemi trgujemo. Trgujemo pa dosti bolj živahno kakor poprej, ker se naši sosedje ne počutijo tako varne, kakor mi, pa sedaj z mrzlično naglico izpopolnjujejo svoje zaloge. Pozna se to zlasti v trgovini z Nemčijo. Izvoz naše pšenice in lesa je v to državo v zadnjih mesecih nepričakovano porasel. Samo v avgustu je celotni izvoz pšenice dosegel 4305 vagonov v vrednosti skoro 83 milijonov din; od tega je šlo vse, razen šestih vagonov, v Nemčijo. Prav tako se je v avgustu precej povečal tudi izvoz lesa, in sicer prav tako najbolj izvoz v Nemčijo. Med tem, ko je doslej naš izvoz lesa zaostajal za lanskim izvozom, kažejo številke za avgust privikrat letos večji izvoz lesa, kakor lani. V avgustu smo namreč izvozili vsega 9578 vagonov lesa in gozdnih proizvodov (lani v avgustu 8150) v vrednosti 90,8 milijona din (lani 83,1). Letošnji izvoz lesa je bil torej v preteklem mesecu za 1420 vagonov ali za 17,4% večji nego v lanskem avgustu. Že v juliju se je naš izvoz lesa v Nemčijo povečal in je dosegel 1673 vagonov (lani 804), v avgustu pa se je povpel na 2578 vagonov (lani 635) v vrednosti 28,2 milijona din (lani 10,9). Povečal se je tudi izvoz lesa v Italijo, ki se je dvignil na 2582 vagonov (lani 1923) v vrednosti 18,2 milijona din (13,1). Izvoz lesa v Anglijo, ki je prejšnje mesece hudo zaostajal za lanskim izvozom, je v avgustu skoro dosegel lansko količino; znašal je namreč 1197 vagonov (1438). Omeniti je tudi povečanje izvoza lesa v Argentino na 434 vagonov (275) in povečanje izvoza v Grčijo na 608 (595). Zmanjšal pa se je naš izvoz lesa v Mažarsko na 436 vagonov (616) in v Nizozemsko na 136 vagonov (663). Večji je bil še izvoz v Egipt, ki je dosegel 274 vagonov (203), in izvoz v Alžir, ki se je dvignil na 185 vagonov (10).

Slinavka in parkljevka

Najnovejši izkaz o stanju živalskih kužnih bolezni na območju naše banovine kaže, da je slinavka in parkljevka ostala na prejšnjem stanju. Na novo se je pojavila le v mestu Mariboru v mestni klavnici, dočim v okrajih Kamnik in Laško ni več te bolezni. Ker tudi drugi okrajji poročajo o slabljenju te bolezni, je pričakovati, da ta bolezen ne bo zavzela toliko obsega zaradi dobrih razkuževalnih ukrepov naših oblasti.

Živinski sejmi v Ljubljani spet dovoljeni

Mestno županstvo v Ljubljani sporoča, da so živnozdravniško-policijska določila o prepovedi živinskih sejmov v Ljubljani za preprečenje širjenja slinavke ustavljena in da so živinski sejmi v Ljubljani zopet dovoljeni.

Hmelj

V minulem tednu se je nadaljevalo z izredno živahnim nakupovanjem letošnjega pridelka. Pri

živahnem povpraševanju in zanimanju so se cene nadalje uvrstile ter se je h koncu tedna plačevalo za najboljše blago tudi že nad 30 din za kilogram. Sicer pa so še neprodane zaloge že zelo pičle in se računa, da je prodano iz prve roke že nad 90% letošnjega pridelka.

Goveja živina

Cene so se na zadnjih sejmihi nekoliko popravile. Gotovo je to v zvezi s splošno politično negotovostjo v svetu. Grozila je vojna, pa so začele prizadete države gledati, da se dobro založijo ne samo z orožjem in strelivom, temveč tudi z živim. Na sejmihi je zopet zavladala živahnost, tudi izvoz se je odprl. Cene so bile naslednje: Ljubljana: voli 6, 5—5,50 in 4—5 din, telice 6, 5—5,50 in 4—5 din, krave 5,50, 4,25 in 2,50—3 din, teleta 8 in 7 din. — Ptuj: voli 4—4,50, krave 2,50—4 din, bik 3,50—4,25 din, junci 3,75—4 din, telice 4—4,75 din, teleta 6,50 din. — Šmarje pri Jelšah: voli 5—6, 4—5 in 3—4 din, telice 4,50 do 5,50, 4—5 in 3—4 din, krave 5, 4 in 3 din, teleta 6 in 5 din.

Svinje

Na ptujskem sejmu so se prodajali pršutarji 7—7,50, debele svinje 8—8,25, plemenske svinje 6,50—7 din; mladi pujski 6—12 tednov po 90 do 145 din komad. — Na Kranjskem so domači debeli prašiči po 10, pršutarji pa po 9 din. — V šmarnskem okraju se prodajajo debele svinje po 9,50—10,50 din, mesnate pa po 8—9 din 1 kg žive teže.

Mariborski trg

V soboto, 1. oktobra, je bilo na trgu pet zaklanih svinj. Svinjsko meso se je prodajalo po 13 do 14 din, slanina 14—15 din. Dalje je bilo na trgu 9 voz in 70 vreč krompirja 0,75—1,50 din, 38 vreč čebule 2—3 din, česen 4—7 din, kislo zelje 4 din, zeljnata glava 0,50—3 din, repa komad 1 din, kuma rce 0,25—1 din, zelena paprika 6—12 komadov 1 din, karfiola komad 1—8 din, ohrovt 0,50—2 din, zelena 0,50—3 din, buče 0,50 do 2 din, hren kg 8—9 din, paradižniki 4 din, šopek petršilja 0,50—1 din, glavna solata komad 0,50—1,50 din, endivja 0,25—1 din, motovilec, radič, špinaca kup po 1 din, por komad 0,25—1 din, vrtno korenje kup 0,50—1 din, 2—3 komade kolerabe 1 din, fižol v stročju kup 1 din, luščen grah liter 10 din, redkva 1 din, šopek majarona 0,50—1 din. — Sadje se je prodajalo: jabolka 2—5 din, hruške 4—8 din, slive 6—8 din, breskve 3—10 din, grozdje 3—8 din, celi orehi 10 din, luščeni orehi 36—40 din za kg. Brusnice liter 9—10 din, kostanji 3 din, šipek 3 din. — Žito je imelo naslednjo ceno: pšenica 1,75—2 din, rž 1,50—1,75 din, ječmen 1,25—1,50 din, koruza 1,50—1,75 din, oves 1 din, proso 1,25 do 1,50 din, ajda 1,50 din, fižol 1,50—2,50 din. — Mlečni izdelki: Smetana 10 din, mleko 1,50—2 din, surovo maslo kg 24 din, čajno maslo 28—32 din, domači sir 10 din, jajce 0,75—1,25 din. — Perutnina: kokoši 18—25 din, par piščancev 18 do 50 din, gos 32—40 din, puran 30—45 din, raca 12—18 din, zajec 5—40 din. — Krme zaradi dežja ni bilo na trgu.

pravdo ste dobili, nasprotnik je bil obsojen na plačilo Vaših zastopniških stroškov, ker jih pa Vaš odvetnik ni mogel izterjati od njega, jih terjate od Vas. — Ako ste si odvetnika sami najeli, ga boste morali plačati, čeprav ste imeli ubožno spričevalo, odnosno Vam je bila priznana siromaška pravica. Zaradi slednje ste oproščeni le plačila taks in drugih pristojbin. Le v pravnih, kjer je zastopanje po odvetniku predpisano (v postopanju o pravnih lekih in pred okrožnim sodiščem), Vam sodišče na prošnjo postavi odvetnika kot zastopnika in le v tem primeru Vam ga ni treba plačati, dokler se Vaše premoženjske prilike tako ne izboljšajo, da ste zmogni plačati. — Ako ste si odvetnika sami najeli, Vas okolnost, da nimate drugega premoženja razen zasluzka, ne oprošča dolžnosti plačila; odvetnik bo pač najbrž vodil zoper Vas izvršbo in Vam zarubil zasluzek, v kolikor presega 20 dinarjev dnevno. Seve imate Vi pravico složi 30 let izterjati povračilo od Vašega nasprotnika.

Nakup posestva na javni dražbi. Plačilo najvišjega ponudka. H. J. K. S. Kdor kupi posestvo na javni dražbi, se mora držati določenih dražbenih pogojev. Ti pogoji se mu predložijo v podpis, tako da se ne more izgovarjati z nepoznanjem pogojev. Dvomimo, da bi bilo določeno, da ima izdražitelj izplačati le upnike, ki so vključeni na izdražbanem posestvu pred njim (kupcem-izdražiteljem). S kom pa se je izdražiteljica pogodila, da bo plačala le stroške in pred njo vključene upnike? Veljavno bi mogla kaj takega dogovoriti le s prizadetimi, to je za njo vključenimi upniki. Ako le-ti podajo izjavo, da ne zahtevajo izplačila svojih terjatev (v kolikor pridejo seve do kritja iz izkupička) v gotovini, marveč se zadovoljujejo s prevzemom njih terjatev, odnosno dolgov po izdražiteljici, bi izdražiteljica (Vaši tašči) ne trebalo položiti celoga ponudka; v nasprotnem primeru pa ga mora, in sicer v rokih, kakor so določeni v dražbenih pogojih. Tašča naj pazi, da ne bo zamudila obrov, kajti sicer bi smel zahtevajoči upnik predlagati zopetno dražbo in bi tašča morala doplačati razliko, ako bi bil doseženi ponudek manjši, ter stroške.

Uvoz rabljenega dvokolesa iz Nemčije. H. J. K. S. Bivate v Nemčiji, kjer ste si kupili že rabljeno dvokolo; vprašate, ali ga smete pripeljati ob povratku s seboj, ali boste carine prosti in koliko znaša carina. — Ako ste bivali v Nemčiji dalj časa, potem ob povratku v Jugoslavijo lahko pripeljete s seboj rabljeno dvokolo brez plačila carine. Sicer pa znaša carina 30% vrednosti kolesa, nekaj je treba plačati še stroškov ter 3,7% davka. Od sezonskih delavcev, ki se vračajo v domovino in pripeljejo kako rabljeno dvokolo s seboj, na mariborski carini po izjavi merodajnega uradnika ne bodo zahtevali plačila carine. Nekateri pa zahtevajo dveletno bivanje v inozemstvu.

Prevzemnik oškodovan zaradi naknadne izgube dela gozda. Naročnik. Od tašče ste prevzeli posestvo po pokazanih mejah, ko pa ste posekali nekaj lesa, ste morali sosedu plačati 2000 din odškodnine ter svoje stroške in ob sodni ugotovitvi meje ste izgubili kos gozda. Zaradi tega je prevzeto posestvo znatno manj vredno in bi Vi radi ta izpadek krili. — Ako je posestvo manjše nego je zatrjevala izročiteljica in zaradi tega manj vredno in ako so se dedne odpravnice, odnosno dote ali kake druge Vaše protidajave določile v razmerju z določeno in zatrjevano vrednostjo, smete te protidajave znižati sorazmerno z naknadno izkazano manjšo vrednostjo. Pravne stroške bi Vam morala povrniti izročiteljica sama.

Porok, ki je šele sedaj terjan na plačilo, bi rad dosegel zaščito. O. F. na B. Prevzeli ste porokstvo za nek dolg gostilničarja iz leta 1928. Gostilničar je umrl, vdova je slabo gospodarila, dolga ni mogla plačati in sedaj upnica-posojilnica terjata Vas na plačilo. — Ako ste kmet po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov, Vam zaščita pritiče. Pošljite takoj potrdilo o tem, da ste kmet, upnici s prošnjo, da Vam zniža dolg na polovico in dovolijo plačevanje v 12 letnih obrokih. Ako bi to odklonila in bi prišlo eventualno do tožbe, ugovarjajte, da Vam pritiče zaščita.

Prepušitev posestva z oporoko oskrbniku namesto plačila. V. L. M. N. Na posestvu Vam že 30 let dela rejenka in 10 let oskrbnik, katerima niste plačali nikake plače v denarju. Zato bi jima radi prepustili po smrti svoji in matere posestvo ter oba osigurali tako, da ju ne bi Vaši sorodniki pregnali. — Oporoka vsekakor zadostuje. Za njeno veljavnost zadošča, da jo sami napišete

Razgovori z našimi naročniki

Pravica moža do denarja žene. Maribor. Vprašate, ali ima Vaš mož kake pravice do denarja, ki ga boste dobili po umrlem očetu sedaj, ko traja zakon že več let. — Ako nista zakonca o uporabi svoje imovine sklenila kakega posebnega dogovora, obdrži vsak zakonec svojo prejšnjo lastninsko pravico; na to, kar pridobi en zakonec za časa zakona, ali kar dobi kakor koli, ni drugi zakonec nobene pravice. Velja pa pravna domneva, da je žena poverila možu kot svojemu zakonitemu zastopniku upravo svoje preste imovine — in sicer dotlej, dokler žena temu ni ugovarjala. Mož se šteje glede take uprave vobče kakor vsak drug pooblaščen upravnik, vendar je odgovoren le za osnovno imovino, odnosno glavnico. O užitkih (obrestih), prejetih za časa uprave, ni dolžan dati račun, ako ni bilo to zrecno pogojeno; ta se namreč smatra za poravnano do dneva, ko je uprava prestala. — V primeru, ako ste z možem sklenili v obliki notarskega zapisa dogovor o skupnosti imovine že med

živimi, bi imel mož solastninsko pravico do gori navedenega denarja.

Prevzemna pravice žene glede moževe zapuščine. Maribor. Mož je določil za dediče svoje zapuščine svoje otroke. Vprašate, ali v tem primeru lahko žena prevzame zapuščino. — Po občem državljanem zakonu nima ob obstoju več dedičev nihče prevzemne pravice, odnosno kake prednosti pri prevzemu, marveč deduje vsak svoj določen del cele zapuščine. Stvar svobodnega dogovora med dediči je, ali in kdo naj prevzame celo (ali morda del) zapuščino v naravi ter ostale izplača v denarju. — Ako bi torej mati vdova hotela prevzeti zapuščino, pripadajo otrokom-dedičem, bi se morala dogovoriti s skrbnikom otrok in bi morala varstveno sodišče za dnevni dogovor odobriti.

Odtvetnik terjata plačilo stroškov od lastne stranke, ki ima ubožno spričevalo. I. H. v C. Potom odvetnika ste tožili A. »na ubožno spričevalo,

in podpišete (kjerkoli, lahko doma) ter v njej določite, naj bosta rejenka N. N. in oskrbnik N. N. Vaša dediča. Eventualno pristavite v kakem razmerju (vsak do polovice zapuščine?). Vrednosti posestva ni treba navesti. Ako oporoko sami napišete in podpišete, Vam ni treba nikakoli prič. Tri priče bi bile potrebne le, ako oporoke ne bi sami napisali, ali ako bi le ustno izrekli svojo poslednjo voljo. Rejenka in oskrbnik ne bi mogla biti za pričo. Oporoke ni treba izročiti sodišču, marveč jo lahko hranite doma; lahko jo tudi izročite rejenki ali oskrbniku. Seve, najbolj varno hranjena bi bila na sodišču. Nujni delež smejo zahtevati le otroci ali starši; zaradi tega drugim sorodnikom niste dolžni ničesar zapustiti. — Po našem mnenju bi lahko napravili z rejenko in oskrbnikom pogodbo, s katero jima namesto plačila plače za njuno delo prepustite posestvo v last, pri čemur določite, da ga smeta v posest prevzeti in da se ima lastninska pravica vknjižiti na njuno ime šele po smrti Vaši in Vaše matere. To pogodbo lahko sami sestavite in je potrebna le legalizacija Vašega podpisa, ki se najceneje oskrbi pri sodišču. Rejenka in oskrbnik bi s tem prihranila na taksah, ki so za dedščino mnogo višje nego za omenjeno pogodbo. V sleđnji bi trebalo zaradi odmere taks določiti vrednost posestva.

Višina notarske nagrade. Naprava izročilne pogodbe. Za sestavo kupoprodajne pogodbe ob vrednosti predmeta 4000 din sme notar računati 60 dinarjev nagrade, za pisanje odpravkov listine in za overitev največ dveh podpisov pa 48 din. Za predlog na odobritev pogodbe od strani prometne komisije 31 din, za predlog na vknjižbo lastninske pravice na Vaše ime 48 din. Lahko bi bili kupoprodajno pogodbo tudi sami sestavili, vsekakor pa bi bili lahko sami napravili prošnjo za odobritev pogodbe; tudi vknjižbo lastninske pravice na Vaše ime bi bili lahko sami predlagali — tudi ustno na kak uraden dan pri sodišču. — Za napravo izročilne pogodbe ni treba notarskega zapisa. Lahko jo sestavite sami; potrebno je le, da je podpis izročitelja in tistega, ki dovoli kako vknjižbo na svojih nepremičninah, overjen po sodišču ali notarju.

Šoferska šola. T. J. V Mariboru vodi tako šolo ing. Peter Keršič v Franciškanski ulici. Sprejme Vas v uk vsak čas, kadar hočete. Izuči Vas lahko v dveh do treh tednih, ako ste primerno nadarjeni; sicer Vas pa bo poučeval toliko časa, dokler ne boste vsega znali. Za izšolanje računa 2000 dinarjev. Za sprejem v šolo ne potrebujete posebnih listin. Pač pa boste morali pred položitvijo šoferskega izpita dokazati, da ste že 20 let stari; z zdravniškim spričevalom, da ste zdrav na srcu in na živcih; z navedenim spričevalom, da ste trezni in neoporečni, ali vsaj ne nevarni tuji lastniki. Izpit (s prošnjo in spričevali) Vas bo stal okoli 450 din.

Zopetni sprejem h graničarjem. Č. A. Služili ste že leto dni pri graničarjih, nato pa bili odpušteni, ker Vas poveljnik čete ni maral. — Ni nam znano, kako bi mogli doseči zopetni sprejem; poudarjamo, da nima nihče pravice, biti sprejet, marveč poveljnik graničarskih čet v Skoplju sprejme izmed prosilcev, kogar on sam hoče. Poskusite s prošnjo nanj.

Sprejem v pazniško službo. A. Č. Za službo kazniškega paznika morate zaprositi ministra pravde, in sicer potem upravnika moške kaznišnice v Mariboru. Prošnji je priložiti sledeče listine: 1. krstni list (ne smete biti starejši nego 30 let); 2. zdravniško spričevalo (da ste duševno in telesno zdrav); 3. navedeno spričevalo (da ste dobrega vedenja); 4. domovinski list (da ste naš državljan); 5. izkaz o dovršeni vsaj ljudski šoli (da ste pismeni, da obvladate popolnoma službeni jezik in ste primerno naobraženi); 6. uverjenje pristojnega vojnega okrožja, da ste odslužili obvezni rok v stalnem kadru, razen, ako niste po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarice kot edini hranitelj nesposobnih zadržanih v stalnem kadru; 7. če ste zavezani plačati vojnice, morate predložiti potrdilo, da ste vojnico plačali, odnosno da plačilu niste zavezani, ker nimate dohodkov; 8. potrdilo sodišča, da niste pod skrbstvom ali v konkurzu in da ni nad Vami podaljšana očetovska oblast; 9. potrdilo državnega tožilstva, da niste bili s sodno razsodbo obsojeni na izgubo častnih pravic in tudi ne zaradi kakga nečastnega dejanja; 10. samski list ali potrdilo, da ste vdovec brez otrok ali da ste sodno ločeni od žene brez otrok; 11. pismeno izjavo, overjeno od sodišča, da se obvezujete služiti v pazniški službi najmanj tri leta. — Ako bi se hoteli poročiti, morate za dovoljenje prositi, a šele po triletnem službovanju. — Paznike v jetnišnicah okrožnih sodišč sprejema predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani pod istimi pogoji. Prošnjo je vložiti neposredno na imenovano predsedništvo. — Službe se razpisujejo po potrebi. Ako vložite prošnjo brez razpisa, jo bodo najbrž obdržali v evidenci.

Naknadna vknjižba hipoteke na stroške dolžnika. K. P. v V. Leta 1929 ste kupili posestvo, kupnine niste takoj izplačali, upnik je na Vaše stroške šele leta 1933 dal vknjižiti zastavno pravico na Vaše posestvo; vprašate, ali je to prav. — Ako je upnik dosegel vknjižbo zastavne pravice izvršilnim potom (temeljem izvršljivega notarskega zapisa, sodbe ali sodne poravnave), tedaj morate zadevne stroške trpeti Vi in je vseeno, kdaj je vknjižbo predlagal; predpostavljamo seve, da vknjižena terjatev takrat še ni bila plačana. — Ako ste dovolili upniku že v kupoprodajni pogodbi, da si kupnino zavaruje na posestvu, bi moral zadevne stroške trpeti on sam, ako ni bilo določeno, da jih morate Vi.

Ko sta se vrnila na krov, ju je čakalo presenečenje. Dali so jima lepo mornarsko obleko, kapitan jima je pa naznanil, da ju sprejme med mornarje.

(Dalje prihodnjič)

»Prijazna« prodajalka jajc

Prodajalka preštevava naročena jajca: »... 60 — 64 — 68 — 72 — 76...«

Mimo pride šaljivec in se hoče pošaliti: »67 — 55 — 24 — 52 — 89...«

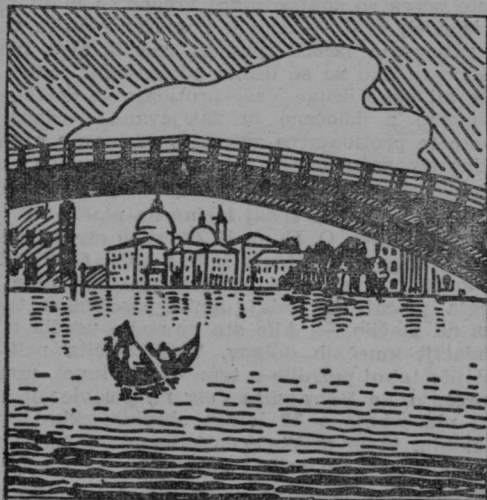
»Ti nesnaga grda!« zakriči jajčarica vsa razkačena. »Zdaj naj pa znova začnem šteti od začetka!« — in že lete jajca v presenečenega gospodarja.

Našim malčkom

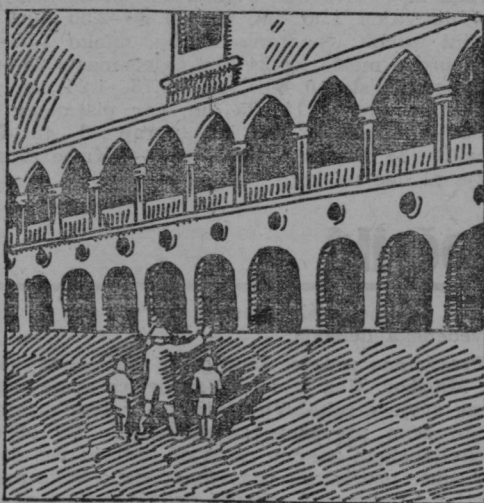
Matjažek

39

Junaškega Slovenca povest v slikah

Potem so prišli v Benetke in se zasedrli. Mesto je Matjažku zelo ugajalo. Mesto tlakovanih ulic so blesteli kanali, po katerih so švigale pisane gondole. V vodi so blestele prelepe palače in razkošne cerkve.

Posadka z galeje — razen veslarjev — je smela na kopno. Mornarji so oblekli boljše suknjiče, potežkali so svoje mošnjčke in veselih obrazov odšli. Eden izmed njih pa je vzel s seboj tudi oba dečka. Razkazal jima je mnogo lepot, vodil ju je od palače do palače. Kar omotična sta bila od vsega tega.

Koliko je vredna pleša

Neko civilno sodišče v Angliji je sodilo v zanimivi pravdi. Mistra Jos. Latchforda je zadela prometna nesreča, ki pa je razen kratkega živčnega napada bila brez posledic. Mr. Latchford se tudi za stvar ni več brigal, ko je naenkrat opazil, da mu lasje čudovito hitro izpadajo, dasi prej nikdar ni imel te nadloge. To je spravil v zvezo s svojo nesrečo in vložil tožbo proti šoferju, ki ga je povozil. Ko je prišel na razpravo, ni imel niti lasu več. Dasi strokovnjaki niso bili vsi istega mnenja, se je sodišče vendar postavilo na stališče, da sta šofer in nesreča kriva pleše. Mr. Matchord je prejel 1500 din odškodnine.

Angleške posebnosti

Cerkev angleških svobodnih presbiterancev je na svojem zadnjem sinodu sklenila, da bo odslej izključila iz svoje srede vse tiste pripadnike, ki se bodo ob nedeljah vozili z železnico, tramvajem ali omnibusom. Ta čudni odlok je cerkev utemeljila s še bolj čudnim razlogom, da morajo potniki plačevati vozno, a vsak nakup in prodaja sta ob nedeljah strogo prepovedana.

Električni robot

V Preravi na Češko-slovaškem so uvedli mehanično napravo, ki avtomatično regulira prižiganje in ugašanje luči. Robot sestoji iz dveh celic. Prva je v poslopu mestne elektrarne, druga pa na transformatorju. Čim se znoči, reagirata obe celici na spremembo svetlobe s tem, da zažarijo povsod električne luči.

Delo našega srca

Koliko napora in kako veliko delo izvrši srce, nam pokažejo te številke: srce, ki je komaj veliko kakor pest, izvrši vsak dan delo 16.280 kilogramov metrov, to je delo, da se dvigne 16.280 kg 1 m visoko ali da dvignemo 1 kg 16.280 metrov visoko. V eni minuti gre skozi srce 6 litrov, v enem dnevu 10 tisoč litrov, v enem letu 3,5 milijonov litrov, v 70 letih 250 milijonov litrov krvi.

Ukradena nevesta

Reimmichlova povest podomačena

1

I.

Ime ji je bilo Leja; bila je hči krojača Žnidarja v Grabnjah v koroških hribih. To redko ime ji je izbrala njena botra. Spomladi leta 1903. je namreč šla z romarji v Rim, kjer je videla papeža Leona XIII. Tako je bila za papeža navdušena, da je po sili hotela, naj Žnidarjevo dekle, ki je kmalu po njeni vrnitvi iz Rima prišlo na svet, dobi pri krstu ime tega velikega papeža.

Leja je bila Žnidarjev prvi otrok in je ostala tudi edini njegov otrok. Njena mlada leta so bila zares z rožicami postлана; kajti oče in mati sta jo oba razvajala in ker je Žnidar imel poleg svoje krojačnije še tudi malo kmetijo, ni bilo treba vsakega krajcarja dvakrat obračati.

Ko pa je prišla Velika vojska, se je tudi pri Žnidarju na slabo obrnilo. Oče je moral na vojsko, mati, ki je že jela bolehati, je dala zemljo najemnikom — tako se je zgodilo, da sta s hčerko živeli v hudem pomanjkanju.

Skrbi so priklenile itak že rahlo ženo na postelj in proti koncu vojske je umrla, Žnidar pa se je takoj po vojski drugič oženil.

Zdaj so se začeli za Lejo hudi časi. Bolj ko je oče dekle rad imel, bolj je mačeha mrzela bledikavo, nekoliko trmasto pastorko. Kregala se je zaradi vsake malenkosti nad njo, še kruha ji ni privoščila, kadar pa moža ni bilo doma, jo je tudi udarila. Leja, ki je bila nagle jeze, je mačehi zoprvala, kjer je mogla, nazadnje pa je ušla in se zatekla k teti na Ravne.

Ker pa je imela teta sama dovolj otrok, jo je spravila k nekemu znanemu in dobrotljivemu trgovcu v Trbiž; lepo mestece pod Višarjami, ki je po svetovni vojski prišlo pod Lahe.

V sedemnajstem letu je bila Leja, ko je prišla h gospodu in gospe Poltnik v Trbiž. Tu si je kmalu opomogla. Bleda lica so ji zardela, postala je krepka in postavna in je bila vsa srečna sredi prelepih koroških planin in višarskih hribov.

Gospod in gospa pa sta bila res dobra. Vzljubila sta čedno in hvaležno dekle, ki ni imelo druge napake kakor svojo naglo jezo, in sta jo imela vedno rajši. Dejala sta ji, da lahko ostane pri njih, dokler hoče. Po enem letu sta jo vzela v svojo trgovino za učenko, pozneje pa za pomočnico. Leja je bila pridna, imela je veselje s trgovino in si je zaslužila prav lepe denarje.

Sedem let je že bila pri Poltnikovih in ni mislila na to, da bi se vrnila domov. Tedaj je dobila nekega dne tako pismo od očeta, da se ji je ta kar zasmilil. Pisal ji je, da je doma vse narobe, da ima z drugo ženo dva majhna otroka, od katerih je eden bolj bolen kakor drugi, da žena od njih nikamor ne more. Nikogar ni, ki bi bil za na polje, tako da je grunt že čisto zanemarjen. Dekle ne moreta imeti, ker je ni s čim plačati; s krojačnijo je slaba in po vrhu še revmatizem, ki se ga je na vojski nalezal; tako ga včasih prime, da po ves teden ne more igle vdeti. Za božjo voljo je prosil hčerko, naj bi vendar prišla domov, da bi pomagala, drugače si ne ve nobene pomoči ne. Tudi tega ji ne more prikriti, da je ona še vedno njegov najljubši otrok in da vedno misli nanjo; ko bi jo le pri sebi imel, se mu zdi, bi bilo vse bolje in lažje. Mačeha naj se nikar več ne boji...

To bridko pismo jo je ganilo in oživilo v njej spet spomin na očeta. Čeprav se je od svojih trbiških dobrotnikov le težko ločila, kajti gospod in gospa Poltnik sta ji bila kakor oče in mati, je vendar sklenila, da pojde domov. Solze so ji obilno tekale, ko se je poslovila, tudi gospod in gospa Poltnik sta se jokala in ji venomer rekala, naj se le spet vrne, če bi ji bilo doma slabo, Poltnikov dom ji je zmeraj odprt...

Ko je prišla Leja domov v Grabnjo, je nihče, niti oče, ni spoznal. Bila je velike postave, v lice vsa cvetoča, lasje so ji bili mehko plavi, oči temnomodre — bila je zares lepa. Kmalu so ji na vasi prideli ime: lepa Leja. Ta ali oni ji je rekal: prevzetna frajla, kajti oblačila se je bolj po mestno, govorila pa tudi ni več čisto po domače.

Dekle, ki je bilo v Trbižu razvajeno, se je le težko spet privadilo na domačo sirovščino pri Žnidarju. Domačija je bila vsa zanemarjena. Žnidarjeva druga žena ni znala gospodinjski in ne skrbeti za red. Dva otroka je imela z Žnidarjem: prvi je bilo dekle, ki je imelo škrofeljne, dečku pa, ki je bil eno leto mlajši, so po škrlatinki bile oči napol slepe. Leja sta se otroka smilila; vdala se jima je in si kmalu pridobila njuno ljubezen.

Mačehi je bilo to še menda kar po volji. Ženska se je sprva bolj po strani držala in si ni upala preveč na pastorko, ki je postala tako postavna in gosposka. Ali to je bilo le nekaj tednov; potem pa je že spet začela godrnjati in zbadati.

Oče je bil ves srečen, da ima spet svojo ljubo Lejo; če je le mogel, ji je napravil kako veselje; včasih je take počel z njo, kakor da je še mičken otroček.

Prav zaradi tega je prišlo do nove vojske v hiši. Mačeha ji je zavidala moževo ljubezen, jela jo je obrekovati in hujskati proti nji, Leja pa ji tudi ni bila tiho; kadar jo je jeza premagala, ji je brusila take v obraz, da so mačehi sapo jemale. Pri Žnidarjevih je bilo hujše ko prej in ni minil dan brez treska in krega.

Leja, ki ni bila več ono nebogljeno dekletce kakor nekdanj, ni mogla več vzdržati. Nekega dne je dala očetu od denarja, ki ga je prinesla s seboj iz Trbiža, nekaj sto šilingov* in ga prosila, naj si najame za ta denar kako deklo, ona ne more več pri hiši ostati. Zaman jo je oče prosil in jo rotil, zaman se je postavil med duri in ji branil iz hiše, Leja je šla.

Šla je k Miloniku, ki je imel v Ziljskih planinah svojo planino, kjer je bila čez leto njegova številna živina, za katero je skrbela planšarica. Milonik jo je z veseljem sprejel in jo poslal za planšarico na svojo planino. Leja si je dejala, da ostane čez leto v planini, na jesen pa se vrne na Laško v Trbiž.

Ali vse se je zasukalo drugače. Za Lejo se je oziral ta in oni, ta in oni jo je zadnje tedne pobaral za roko in srce, najbolj pa je silil zanj Urbančev Tonč, premožen kmet v Podhomu. Dekle je zavrnilo vse po vrsti, najodločneje pa Tonča, ki je veljal za čudaka in človeka, ki ne more biti pri kraju, pa še za strastnega divjega lovca, ki ga niti najbolj prebrisan lovec ali orožnik ne more zasačiti.

Bolj ko kdaj prej si čul zdaj v Grabnjah in okolici Lejin priimek: »prevzetna frajla«, da, ljudje so jeli celo govoriti, da je ona, prevzetnica, kriva, da sta se z mačeho skregali.

Ta očitek pa je takoj utihnil, ko so pri Žnidarju v kratkih šestih tednih štiri dekle prišle in šle. Delj kakor štirinajst dni nobena ni ostala pri sitni, prepirljivi in jezični Žnidarici.

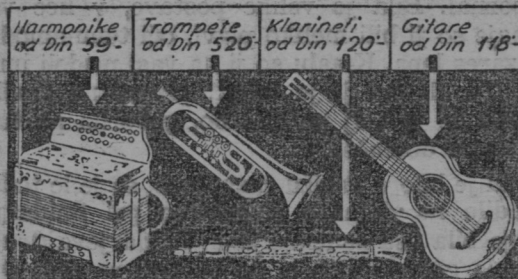
Iznénada pa se je nekaj zgodilo, kar je življenje pri Žnidarju čisto izpremenilo. Nekega jutra je šla Žnidarica v Hom, češ da si gre po novo deklo, zvečer pa je ni bilo več domov. Drugi dan opoldne so jo našli mrtvo pod Honsko skalo. Pastirji so pravili, da se je utrgala peč in zadela v Žnidarico, da jo je spodneslo in vrglo v prepad.

Čim so jo pokopali, se je Leja vrnila k očetu. Ni bila samo pridna in modra gospodinja, ampak tudi skrbna mati ubogima sirotama. Ali drugače se je zdaj po mačehini smrti vsa spremenila. Bila je potrta, otožna in tiha; včasih se je kar vsa stresla, kakor da jo obhaja huda misel.

(Dalje prihodnjik)

* Šiling je veljal kakih osem dinarjev.

Brezplačen pruk v igruju. Zatevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD d.z.
za t. tvornice **MARIBOR** st. 106
glasbil

Vse skupaj nič ne pomaga!

Če hočete biti lepo in poceni oblečeni morate kupovati tudi pri nas, 1499
ker mi imamo dosti lepega blaga za Vas.
Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5.

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglašu stane Din 1.— (Prekliči, Poslano, Izjave, pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Sprejem pridno, zdravo učenko za moško krojaško obrt. Prednost deželske. Oskrba v hiši. Jakob Skaza, krojač, Slov. Bistrica. 1448

Sprejem majerja s 5—6 delovnimi močmi. Naslov v upravi. 1449

Pridna dekla se sprejme. Tkalec, trgovina, Maribor, Glavni trg 4. 1479

Razpisuje se služba organista in cerkovnika v Marija Strje, p. Zidani most. Prednost ima obrtnik ali upokojenec. Ponudbe na župni urad. 1442

Iščem viničarja, 3—4 delovne moči. Ratej Ivana, Maribor, Aljaževa 30. 1480

Viničar s štirimi delovnimi močmi se takoj sprejme. Ivan Novak, Studenci pri Mariboru, Radvanjska 30. 1481

Viničar se išče. Naslov v upravi. 1483

Vajencu za trgovino iščem službe s popolno oskrbo. Ima tri razrede meščanske šole, 17 let star. Ima 50.000 din gotovine, katera bi se mogla pupilarno varno posoditi delodajalcu. Pomudbe do 6. oktobra na upravo. 1467

Rabim viničarja, 3—4 delovne moči. Vpraša se: gostilna Stanic, Breg-Ptuj. 1491

Viničar, delaven, pošten, okoli 35 let star, s tremi delovnimi močmi, se sprejme v stalno in dobro službo. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1494

Majer, 4—5 delovne moči, iz Haloz ali Dravskega polja, se sprejme. Kirbiš, Maribor, Vetrinjska 3. 1492

Pekovskega vajenca sprejme pekarna Pučelik, Fram. 1495

Samostojen hlapec, delaven, pošten, se takoj sprejme na srednje posestvo. Vprašati: Restavracija »Union«, Maribor. 1500

RAZNO:

2500 din potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6. Postranski zaslužek! 731

Lepe in trpežne fantovske obleke za šolo in dom od 50 din naprej, izdelek domače obrti, kupite najbolje v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 461

Moške obleke - Hubertus'
plašče, perilo, pletenine kupite najugodnejše pri

J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Za šolo

obleke, hubertuse
čevlje, perilo i.t.d.
nudi najugodnejše
konfekcija

JAKOBLAH

Maribor, Glavni trg 2

Hranilne knjižice vseh denarnih zavodov,
3% obveznice, bone, delnice itd.

valute (tuji denar) vseh držav — kupimo
tako in plačamo najbolje 1490

Bančno Kom. zavod

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 40

Prodaja srečk državne razredne loterije

Jesen, zima! — Ostanki mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo, 128 din. — Reklamni paket serija »K«, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otroško perilo, v najlepši sestavi, paket 130 din. — Dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m 1a barhentov za ženske obleke, bluze in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko, moško in otroško perilo, za izjemno ceno 150 din. — Paket serija »Z«, vsebina 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč, in sicer: »Z/1« 130 din, »Z/2« 160 din, »Z/3« 200 din, »Z/4« 250 din, »Z/5« 300 din. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Trgovcem popust! Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago. Pišite še danes: »Razpošiljalnici Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. Na zalogi še tudi letni paketi.

Hranilnica Dravske banovine Maribor**Centrala: Maribor**

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
terska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR**Z A V A R U J E****SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE L E P R I****VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI**

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice.

GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Nova trgovina oblačilnica

Maribor, Glavni trg 11

Vam nudi vse vrste
moškega sukna, kamgarna, hlačevine —
volne za ženske obleke v vseh modnih bar-
vah — baržuna, barhenta, flanel — po-
steljnine, gradla za žimnice, platna —
odej, kocev, slamnjač, flanelastih rjuh —
moškega perila, srajc, spodnjih hlač, sa-
moveznic — ženskega perila, kombinež,
majic, hlačk — moških, ženskih in otro-
ških nogavic — oblek, Hubertus plaščev,
otroških obleke, predpasnikov, pletenih
jopic, puloverjev, otroških jopic itd. itd.

Velika izbira ostankov 1489

po najnižjih cenah!

MALA OZNANILA

RAZNO:

URE, ZLATINO, SREBRNINO in OČALA
v veliki izbiri nudi Jakob MULAVEC, Maribor,
Kralja Petra trg 1, pri glavnem mostu. Kupu-
jem zlato. Popravila točno. Cene nizke. 1437

Kompletno moško obleko, izdelek domače obrti,
za din 150, 180, 210 in 240, kupite najbolje v
trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24
(pri avtobusni postaji). 1227

Cepljene trte! V veliki množini različnih vrst na
običajnih podlagah, krasno razvitih, kar se la-
hko sedaj vsaki osebnosti prepriča, če si ogleda
en del naše trsnice pri načelniku Jan. Šegula
v Hlaponcih. Nudi: L. trsničarska zadruga v
Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj. Pišite po
cenik! 1450

**Kupujem staro zlato, srebrni denar (krone, gol-
dinarje, tolarje) po najvišji ceni. Stumpf Alojz,**
zlatar, Maribor, Koroška cesta 8. 1154

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje
jako dobre in zdrave domače pijače z izvrst-
nim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna
razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc.,
Maribor, Gosposka 11. 1452

Prodajam dve breji svinji lepega plemena. Kran-
vogel, Maribor, Košaki 11. 1493

Vsakovrstno manufakturno blago, robce, odeje,
pletanine, perilo, predpasnike itd. kupite dobro
in poceni v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glav-
ni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

V Ptuj zraven koledvora si lahko ogledate našo
trsnico, v kateri je nad 20 sort trsnega izbora
na raznih podlagah in v kateri je dosegla rast
poganjkov 70—100 cm. — V nasadih pri Sv.
Bolfanku v Slov. goricah pa imamo sadno drev-
je in nad vse lepe sadne divjake. Naročite že
sedaj od trsnice in drevesnice Čeh, Sv. Bolfank
v Slov. goricah. Ceniki zastoj! 1303

Dne 19. oktobra 1938 ob pol devetih bo na
javni dražbi

pri okrajnem sodišču v Ptuj prodana Do-
lenčeva kmetija. Interesenti morejo kupiti
vse posestvo ali pa posamezne skupine. —
Posestvo leži v Čirkoveh, blizu postaje.
Vadij za vse posestvo znaša 8250 din, za
posamezne skupine pa sorazmerno manj.
Pojasnila daje pisarna odvetnika dr. Sen-
koviča v Mariboru. 1485

SCHICHTOV RADION

ni čistejšje beline od Radion beline

Kar ustrašila se je - tako velik je bil razloček!
Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se more
še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, - to je pri Radionu tudi nepotreb-
no: brez drgnjenja in mencanja postane perilo tako
čudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v
Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov,
ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo
vso nesnago, če je še tako trdovratna. Popolnoma
čisto in popolnoma belo - je samo Radion belo
perilo.

Priporočamo Vam, da kupujete vse, kar potre-
bujete, le v trgovini Franjo Klanjšek, Maribor,
Glavni trg 21. Tam boste ne le dobro postre-
ženi, ampak res tudi trpežno oblečeni. 1457

Priporočam se Kupčič-eva drevesnica in trsnica na
Ptujski gori! 1427

Naše gospodinje

1137

kupujejo kuhinjske krpe, namizne prte, perilo itd.
pri I. TRPINU, Maribor, Vetrinjska ul. 15

Kdor oglašuje — napreduje!

Lepe tiskovine

za trgovce, obrt-
nike, urade, kakor
tudi večbarvne raz-
glednice, barvo-
tiske in druge v
svojo stroko spa-
dajoče tiskavice v
latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in
po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun
št. 10.602

Lepe jopice
Lepe puloverje
Lepe barhente
Lepe flanele
Lepe žamete
Lepe odeje
Lepe Hubertus-plašče
Lepo volno za obleke
Lepo sukno za obleke
Lepo sukno za plašče
Težke konjske koce
nudi prav poceni

SREČKO PIHLAR,
Maribor, Gosposka 5

10
117
109
82
100
210
39
140
49
Sternecki
CELJE 24
CENIK ZASTONJ

ALMANAH KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Tiska se po zvaničnih podatkih.

Glavni urednik Viktor Manakin.

Izhaja v posebnih oddelkih.

Almanah kraljevine Jugoslavije je priročna enciklopedija Jugoslavije, ki proži naši javnosti najnovejše avtentične podatke o celokupni državni ureditvi in življenju.

V. zvezek za l. 1938/39. prinaša: kraljevski dom, državni grb, zastava in himna.

Prvi del: Naša zemlja

Geopolitični pregled kraljevine Jugoslavije

Geografija, geofizika, geodezija, geologija.

Demografija. (Antropologija) Etnografija. Arheologija.

Umetnost: Zgodovinska umetnost, spomenice (arhitektura in slikarstvo). Umetniški obrat. Muzika. Umetniški in muzikalni zavodi. Muzeji in stari gradovi.

Statistični šematizem kraljev. Jugoslavije

Upravni. — Državna uprava, zakonodajstvo, sodnije, verske uprave in mednarodni dogovori.

Prosvetni. — Akademije znanosti, pouk, učni zavodi, gledališča, film, tisk.

Socialni. — Soc. skrb, narodno zdravje in fizično vprašanje naroda.

Gospodarski. — finančni (državni proračun, dolgovi in denarni promet). Narodno gospodarstvo (poljedelstvo, gozdarstvo, rudarstvo, industrija, trgovina, obrtništvo, zadrugarstvo). Turizem. Tehniška služba.

Prometni. — Saobračaji: suhozemni, vodni, zračni. Pošta, telegraf in telefon (radio).

Relativni grafični pregled za l. 1929—1936. (Statistična služba in bibliografija).

Važni podatki o svetu

Svetovni zemljepis. Teritorij, stanovništvo in oborožene moči poedinih držav. Svetovno gospodarstvo in promet.

S posebnim rešenjem višjih oblasti je Almanah kraljevine Jugoslavije odobren za vsakodnevno informativno službo za vse državne oblasti na zemlji. Predplačilo za 5. zvezek Almanaha za l. 1938/39 znaša: na kompletno izdajo 300 din. Na posebno izdajo (I. in II. del) 175 din.

Priročna biblioteka kraljevine Jugoslavije: Zvezek 6. Geopolitični pregled Jugoslavije din 60.—. Zvezek 7. Naša umetnost din 35.—.

V tisku: Zvezek 8. Statistični šematizem kraljevine Jugoslavije.

Glavno uredništvo: Zagreb VI., (Žerjavičeva 4). Telefon 80-14. Poštni čekovni račun št. 36.614.

Mere in denar

Sistem mer, specialne mere, učne in tehnične. Mere važnejših držav sveta. Denar kraljevine Jugoslavije in važnejših držav sveta.

Drugi del: Naše državno življenje

Letopis kralj. Jugoslavije za l. 1930—1937 (s pregledom važnejših dogodkov svet. zgodovine)

Državno zakonodajstvo

Strokovni register vseh zakonov, uredb in pravilnikov v resorju vseh ministrstev za l. 1929—37.

Sodna in verska ureditev

Sodnije, sodne ustanove, advokati in javni notarji. Verske uprave vseh konfesij na zemlji.

Mednarodni odnosi kraljevine Jugoslavije

Diplomatska in konzularna predstavništva.

Mednarodne konvencije in pogodbe (podpisane od strani kraljev. Jugoslavije od ujedinjenja).

Jugoslovani v inozemstvu in narodne manjšine v Jugoslaviji.

Treći del: Državni šematizem

Državna ureditev

Ustavni osnovni zakoni Vrhovne državne uprave.

Narodno predstavništvo

Senat in narodna skupščina. Ureditev Spisek narodnih poslancev in senatorjev in pregled dela od l. 1931.

Vrhovna državna uprava

Kraljevsko namestništvo, kraljevska vlada (sestav slik in fotografij).

Državni svet, višje državne oblasti. (Civilna hiša Nj. Vel. kralja, predsedništvo ministr. sveta, glavna kontrola, pisarna kr. odredb.)

Ministrstva (uredba, razdelitev dela in pregled podrejenih ustanov).

Zemeljska obramba

Vojska in mornarica (uredbe, sestava, ustanove). Nacionalne formacije Jugoslavije (profesionalna in stanovska združenja, Sokol, Skavti, Jadranska straža, Zveza dobrovoljcev, Združenje rezervnih oficirjev in drugo).

Četrti del: Notranja uprava

Važni zakoni splošno in notranje uprave

Uprava mesta Beograda in služba javne varnosti

Šematizem banovini:

Dravske
Savske
Vrbske
Primorske
Drinske
Zetske
Dunavske
Moravske
Vardarske

Zgodovinski pregled
Kr. banske uprave
Banovinske ustanove in samouprava (prosveta, narodno gospodarstvo, tehnična služba, soc. politika in narodno zdravje)
Mesta, srezi in občine
Splošni statistični pregled

Aliabetski register vseh upravnih in samoupravnih oblasti v kraljevini Jugoslaviji.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

➡ v novi palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice ➡

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
Gosposka ulica 23 v Mariboru Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

➡ Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. ➡
Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—.